

Током минулих сто година готово да није било догађаја који је толико обојио време као што је то случај са пандемијом вируса корона. Крајем 2019. године тај оком невидљиви монструм загорча је живот грађанима Кине, да би се потом, као ураганом ношен, проширио на цели свет. И даље сеје смрт, претећи да заустави живот. Та тамна пошаст „гута“ људе попут немани са циновским чељустима. О билансу црне статистике моћи ће да се говори тек када се вирус буде зауздао. У овом часу, фигуративно речено, светло на крају тунела је само једна тачкица која се повремено помаља, јер је често таласи вируса заклањају.

Тешко је прогнозирали када ће се растосилати короне. Оптимистичке прогнозе указују да бисмо отприлике крајем идуће године могли да одахнемо, с тим што та болест неће бити сасвим искорењена. У свему је најважнија имунизација становништва. Неке развијене земље и тамошњи стручњаци светског гласа покушали су да, без зауздавања заразе, утичу да се становништво „излечи“ масовним разболевањем, али им то није пошло за руком, јер је експеримент у живо прогутао и сувише велики број живота. Одустали су од веома ризичног наука, с тим што због изгубљених живота нико није одговарао.

Да ли је то природа хтела или су, по теорији завере, моћници светске лабораторије фабриковали емисију смртоносног вируса, факат је да корона највише погађа временске популације. Тек, људи трећег доба на удару су жестоких таласа разарне болести. Присетимо се случаја у Дому за старе у Нишу, где је у кратком времену угашено више од 50 живота бака и дека. Да се то не би поновило, прва количина пристиглих вакцина намењена је управо онима који су најосетљивији на вирус. Медији данима указују да многи од људи који живот проводе у домовима за старе, од марта нису пригрлили децу или унуке. После месец дана од вакцинације поново ће моћи да помилују своје најближе.

Остаће забележено да је једна од првих особа вакцинисана против короне био пукотник у пензији. Пензионисане старешине, попут периода када су биле у служби, представљају напредни слој нашег друштва, онај део људи које карактерише темељно образовање, искуство и способност да предвиђају. Стога је и разумљиво што већ три месеца воде упорну борбу са војним здравством да им обезбеди вакцинацију против грипа. Уз све заслуге на презимању бремена лечења болести које нису везане за вирус из цивилног здравства, током пандемије која траје више од десет месеци, по свему судећи војно здравство није испунило свој основни задатак, то јест вакцинацију против грипа генерација изнад 65 година. Та чињеница ће остати записана у историји војног здравства и биће чињеница за легитимисање садашњих челника санитетског подсистема одбране.

Очекује се да у наредних неколико месеци буде обезбеђена вакцина за све грађане Србије против опаког вируса. Прве количине (близу 5.000 доза) вакцине стигле су из западних земаља. Током јануара вероватно ће доспети и вакцине из Русије и Кине. У тим државама обављена су опсежна темеља истраживања цеписа. Само у Русији потпис да је вакцина ваљана потписао је више од 1.000 академика и

На размеђи
две године

ОЧИСТИМО СРБИЈУ

У ноћи, на споју два
дванаестомесечна периода,
када будемо једни другима
пожелели визију из
најлепших снова, сетимо се,
по ко зна који пут, да је
здравље, ипак, најпрече.
Изборићемо се и са овом
планетарном опасношћу, као
што смо то чинили током
дуге историје у
асиметричним ратовима, то
јест у ситуацијама када је
однос снага био неупоредив
у корист непријатеља.

доктора науке. Нашој земљи се нуди и да организује сопствену производњу тих вакцина.

У јавности постоје поделе ко ће од појединаца да прихвати коју вакцину. Уз порекло се иде толико далеко да појединци вештачки учртавају и идеолошки предзнак, што је одиста претерана работа. Иза сваке од вакцина стоје тимови истраживача, стручњака и научника са атрибутима вирусолога, епидемиолога, биолога и специјалиста из других области науке.

Ситуација ће свакако постати јасна када се буду огласили наши стручњаци. Наиме, било би добро када би се у јавност изнели основни подаци о свакој вакцини, уз потребу да се упоредном анализом до-

чара моћ сваке од њих и да се обелодани које су мане сваке појединачно.

Статистика је неумољива. У САД је 80 одсто оних који су изгубили живот у борби са ковидом управо из генерација старијих од 65 година. У Европи и Аустралији, према подацима које је у есеју „Социјална Европа“ изнела директорка социјалне заштите у Међународној организацији рада Изабел Ортиа, ти проценти су још већи – 94 и 95 одсто.

Још једна ствар, у светским оквирима, забрињава, а реч је о дискриминацији старијих у поступцима медицинског третмана болести пред којом су људи беспомоћни.

Ових дана у жижи планетарне јавности је нови сој вируса који се појавио у Великој Британији и Јужној Африци. Заправо, реч је о мутантима истог вируса који се же-шће шири од његових претходних издања, а значајно је и смртоноснији. Резултат је паника и хистерија који се шире Европом. Наиме, многе земље су из страха од невидљиве немани обуставиле ваздушни саобраћај са Великом Британијом. Чак је једно време био затворен и подморски тунел између Француске и Велике Британије.

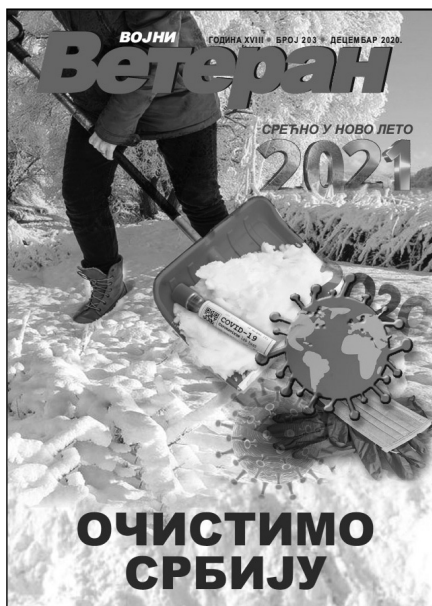
И поред много чега познатог о вирусу корона, иако се у међувремену истраживањима дошло до великог броја чињеница, стручњаци најчешће помињу да је још много непознаница о ковиду 19. Као да је наука остала немоћна пред невидљивим дивом. Стога и расте потреба за чињеницама релевантних научника и истраживачких капацитета како би се сузбила опасност.

Генерални секретар УН Антонио Гутерес навео је податак да је смртност од ковида 19 међу људима који су старији од 80 година пет пута већа од светског просека, покренувши нову иницијативу за суочавање са узроцима и последицама „највеће здравствене кризе у последњих сто година“.

Било како било, суочавање са коронам је нешто што смо дебело осетили. У Србији близу један одсто заражених коронам изгуби битку са вирусом. Та пошаст у мно-го чему је људима изменила свакодневицу. Многи раде „на даљину“, део људи је остао без посла, а особе старије од 65 година живе у страху да их не закачи та опасност. Предстојећа вакцинација смањила опасност, али треба бити свестан да ће це-пиво штитити од заражавања укупно две године. Шта после? Одговор треба да дају научници проналаском вакцине која ће ваци-нити за цео живот.

Пре отприлике три деценије један Аустралијанац је лансирао планетарну акцију „Очистимо свет“. У Србији су се тиме неколико година кампањски бавили само извиђачи. Чак је једног од тих лета промо-тер акције био прослављени редитељ Емир Кустурица. Али ништа није вредело: наши грађани су остали неми и успавани. Можда је сада наступио час да се разноврсним мерама, пре свега смањивањем контаката до истребљења вируса, позабавимо оним што нам стално прети смрћу. Императив је очистити Србију од короне. Свесни да је то веома тежак задатак, на-водимо да је и корона питање слободе. Прошлост нам је препознатљива по побе-дама над далеко моћнијим непријатељи-ма јер нам је слобода најпотребнија.

Будимо оптимисти: живот ће надјачати пандемију! **Звонимир ПЕШИЋ**



Дизајн: Милен Чуљић

Честитка председника Републике поводом Дана војних ветерана

ПОНОСНИ НА ПРЕТКЕ

Председник Републике Србије и врховни командант Војске Србије Александар Вучић упутио је честитку поводом 4. децембра - Дана војних ветерана, у којој се каже:

„Свим војним ветеранима честитам 4. децембар - Дан војних ветерана. На данашњи дан, негујући традиције дуже од једног века, присећамо се значајног догађаја, својеврсне прекретнице за историју наше земље и војске - потписивања примирја у Првом балканском рату. Тада је бригу о ветеранима и задовољењу њихових потреба преузело Министарство војно, у оквиру Владе Краљевине Србије, за коју су били од животног значаја као борци у ратовима који су уследили и у којима су учествовали.

Ви, војни ветерани негујући традиције старих ратника Војске Краљевине Србије, дугу више од једног века, на најбољи начин показујете да су успомена на претке и историја коју имамо наш понос, јер ми смо данас овде где јесмо, поред осталог захваљујући управо њима. Њихова храброст и упорност су нам најбољи докази да је у животу све могуће.

На данашњи дан, уверен да нећемо морати више ратом и оружаним сукобима да бранимо нашу отаџбину од непријатеља, захваљујемо им се на жртвама које су поднели уз обећање да она није била узалудна и да, иако их више нема, њихов дух наставља да живи вечно.

У нади да ћемо као и до сада бити јединствени у намери да градим стабилну будућност кроз обезбеђење економског напретка, очување интегритета Србије и идентитета Војске Србије, честитам вам празник”.

Радно време Фонда за СОВО

НА УСЛУЗИ СВАКОГА ДАНА

Због предузимања превентивних мера у циљу спречавања ширења корона-вируса (COVID-19) рад се странкама у просторијама Фонда за СОВО (Крунска 13) је од 08.00 до 14.00 часова, сваког радног дана (осим суботе, недеље и у дане празника).

Из УВПС Црне Горе

ОДАТА ПОШТА ОСЛОБОДИОЦИМА

Поводом 19. децембра, Дана ослобођења Подгорице, делегација Удружења војних пензионера Црне Горе у саставу Радослав Жукић, Милица Нововић и Драган Ковачевић положила је вијенац на Споменик партизану борцу на Горици.

Овим чином одали су почаст свим борцима Народноослободилачког рата који су дали своје животе, бранећи домовину, слободу и људску част. **Р. Здравковић**



Председник Вучић одао пошту погинулим браниоцима

СРБИЈА ПАМТИ

Пре отварања ковид болнице у кругу касарне „Расина“ у Крушевцу, председник Србије Александар Вучић је 20. децембра положио венац на Споменик браниоцима отаџбине 1998-1999. године.

Споменик је подигнут у знак сећања на погинуле борце херојске 125. моторизоване бригаде, 7. пешадијске бригаде, 53. граничног батаљона и 58. лаке пешадијске бригаде.

Председник је рекао да му је била част

што је могао да положи венац 125. моторизованој бригади војске, која је имала 98 погинулих, од којих је 38 погинуло у Бици на Кошарама „Србија памти”.

Подсетио је да је у кругу болнице посађено 98 јабланова у знак сећања на погинуле хероје.

„Сваки јаблин носи име једног од погинулих бораца. То је једно дивно сећање, а нама култура сећања одувек недостаје”, приметио је Вучић.

На некадашњем простору касарне „Расина”, на површини од 12.500 м² изграђена је болница за само четири месеца. Има 150 кревета за пацијенте на интензивној нези и 350 на полунтензивној. Запослење је добило око 600 лекара, сестара и другог медицинског и техничког особља, а радиће у оквиру Клиничког центра Ниш.

А. Симоновски

Министар Стефановић положио венац на Споменик Незнаком јунаку

ИСПИСАЛИ ИСТОРИЈУ ВЕТЕРАНА

Потпредседник Владе и министар одбране др Небојша Стефановић положио је 4. децембра венац на Споменик Незнаком јунаку на Авали, поводом Дана војних ветерана. Уз највише војне почести, химну Републике Србије и свечани строј Гарде, министар Стефановић положио је венац у пратњи начелника Генералштаба Војске Србије генерала Милана Мојсиловића и заменика команданта Ратног ваздухо-

пловства и ПВО бригадног генерала Жељка Биличића.

После полагања венца, министар одбране уписао је у спомен-књигу: „Снажно уједињени и вођени вером у отаџбину извојевали сте победу и одбранили право на слободан живот грађана у нашој земљи. Заштитили сте своју земљу и одбранили њену част, не питајући за цену.

Почивајте у миру знајући да сте исписали историју победника и да потомци никада неће дозволити да сећање на ваше подвиге избледе. Нека вам је вечна слава и хвала!”

Овај празник обележен је у свим командама, јединицама и установама Министарства одбране и Војске Србије у знак поштовања и сећања на борце пале за слободу отаџбине.



Одавање поште Незнаком јунаку на Авали

Обраћање Управи за војно здравство МО

РЕФУНДАЦИЈА ТРОШКОВА ВАКЦИНИСАЊА

Председник УВПС Љубомир Драгањац упутио је Управи за војно здравство Министарства одбране акт следеће садржине:

„Више корисника здравствених услуга обратило нам се молбом да им се рефундирају трошкови за набављену вакцину. Наиме, у очекивању да војне здравствене установе буду снабдеване вакцинама против грипа за особе старије од 65 година, више војних пензионера, да би предупредили објективну опасност, купили су у апотеци немачку тривалентну вакцину, која је недавно доспела на наше тржиште и на тај начин се заштитили. То је веома важно у ситуацији када вреба и вирус корона.

Цена вакцине против грипа премашила је износ од 1.000 динара. У ситуацији када је у једној породици двоје војних осигураника, тај трошак представља значајан терет. С обзиром на чињеницу да је у примарној здравственој заштити вакцинација најважнија и да је бесплатна, молимо вас да размотрите и одобрите рефундацију потрошених средстава на име вакцинације.

Из УВП Шабац

ЈАЧИ ОД КОРОНЕ

Попут осталих крајева у Србији и Шабац има проблеме везане за заражавање ковроном. Та болест не бира личност, време и место где ће се појавити и букнути из све снаге. Тешко се од те болести сакрити, а још теже сачувати здравље пред најездом вируса. Како се показало, једини начин одбране од ковида 19 јесте поштовање свих противепидемијских мера.

Ево и једног афирмативног податка: ни један члан Удружења војних пензионера у Шапцу до сада није заражен ковроном. О томе у Општинској организацији УВП кажу: „Ми стојимо постојано“.

Ето правог примера за друге средине. **С. С.**

Из Фонда за СОВО

ЗАШТИТА ПРАВА

Уколико сте незадовољни пруженом здравственом услугом или сматрате да су вам права на здравствену заштиту угрожена на располагању су вам контакти заштитника права војних осигураника Фонда за социјално осигурање војних осигураника.

Примедбе можете саопштити писаним обраћањем или путем телефона војном службенику Гордани Јокић, тел: 011 3203-548, односно Фонд за СОВО, ул. Крунска 13, 11.000, Београд.

На располагању корисницима здравствених услуга је и е- mail: fondsovo@mod.gov.rs ; zdravstvo.fsovo@mod.gov.rs.

Обезбеђење услова за рад

САБИРАЛИШТЕ У КАСАРНИ

УКоманди за развој Банатске бригаде у Зрењанину, након добијене сагласности од претпостављене команде и донете одлуке команданта Гарнизона, уз коришћење свих епидемиолошких мера заштите од коронавируса, последњег дана новембра, потписан је уговор о коришћењу просторије (канцеларије) Општинског одбора УВПС Зрењанин у касарни „НХ Светозар Тоша Марковић“ у Зрењанину, по повољним условима.

Уговором су прецизирани услови и време коришћења просторије (уторком од 11.00 до 13.00), као и мере безбедности и све друге при боравку чланова удружења у војном објекту.

Делегацију Удружења коју



Уговором је све регулисано (снимио С. Шабановић)

Л. Д

Обележен Дан војних ветерана

ОДАТА ПОШТА БЕСМРТНИМА

Иове године, придржавајући се прописаних мера у пандемији вируса корона, Министарство одбране и Војска Србије организовали су обележавање Дана војних ветерана - 4. децембра, у знак сећања на 1912. годину и потписивање примирја у Првом балканском рату.

На Споменик „Вечна ватра“, подигнутом на Новом Београду као сећање на погинуле браниоце земље у агресији НАТО-а и цивилне жртве тог рата, венце су положили делегација Министарства одбране, Удружења породица палих бораца у ратовима од 1990. до 1999. године, Клуба генерала и адмирала Србије и Савеза резервних војних старешина Србије.

Више удружења грађана која негују традиције ослободилачких ратова Србије положили је венце на Спомен-костурницу бранилаца Београда у Првом светском рату и Спомеником ослободиоцима Београда у Другом светском рату. **З. П.**



Делегација Удружења породица палих бораца у ратовима од 1990. до 1999. године



Заједнички снимак за успомену

Додела социјалне и хуманитарне помоћи у новембру 2020. године

ДА ОЛАКША ЖИВОТ

На основу Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи Удружења војних пензионера Србије, Изврши одбор је на седници одржаној 7. децембра 2020. године, размотрио захтеве достављене у новембру 2020. године, и на основу прописаних критеријума и испуњењих услова, донео је одлуке о додели једнократне социјалне и хуманитарне помоћи:

А) Материјално стање

На основу члана 5. а у вези са чланом 4. став 1. тачка 1. Правилника
ОпОр Звездара УМ: 28.000,00 – по члану 9.930,50 динара;
ОпОр Ниш ДЗ: 36.000,00 – по члану 11.172,93 динара;
ОпОр Нови Београд ПМ: 32.000,00 – по члану 15.809,33 динара;
ОпОр Чукарица ДН: 36.000,00 – по члану 13.452,81 динара;
ОпОр Пирот НБ: 28.000,00 – по члану 14.586,92 динара;
ОпОр Ниш ЈЗ: 36.000,00 – по члану 6.177,63 динара;
ОпОр Земун ТМ: 36.000,00 – по члану 11.509,44 динара;
ОпОр Сурдулица РЖ: 32.000,00 – по члану 15.339,00 динара;
ОпОр Краљево ГС: 36.000,00 – по члану 11.725,29 динара;
ОпОр Чукарица СВ: 32.000,00 – по члану 15.593,66 динара;
ОпОр Ниш СВ: 32.000,00 – по члану 13.968,84 динара;

Б) Здравствено збрињавање

На основу члана 5. а у вези са чланом 4. став 1. тачка 2. Правилника, без ограничења по издржаваном члану:

ОпОр Шабац ММ: 20.000,00 –
ОпОр Краљево МП: 20.000,00 –
ОпОр Пирот ИД: 15.000,00 –
ОпОр Вршац ПМ: 25.000,00 –
ОпОр Суботица ДБ: 25.000,00 –
ОпОр Ниш АН: 20.000,00 –
ОпОр Обреновац ГС: 20.000,00 –
ОпОр Нови Београд П.Љ.: 25.000,00 –
ОпОр Вождовац ДЗ: 25.000,00 –

Ц) На основу члана 4. став 2. Правилника и Одлуке председника УВПС

ОпОр Лесковац СР: 35.000,00 –
ОпОр Лесковац АВ: 35.000,00 –
ОпОр Ваљево АН: 35.000,00 –
ОпОр Панчево ЗМ: 35.000,00 –
ОпОр Панчево КН: 35.000,00 –
ОпОр Панчево ПЗ: 35.000,00 –
ОпОр Ваљево ЛД: 35.000,00 –
ОпОр Пирот КС: 35.000,00 –
ОпОр Ужице ШМ: 35.000,00 –
ОпОр Ниш КД: 35.000,00 –

Новчана средства су уплаћена на текуће рачуне 10. децембра 2020. године.

Захтеви који буду достављени од 1. до 31. децембра 2020. године биће решавањем почетком јануара 2021. године.

Извршни одбор

Обележена 27-годишњица УВП Црне Горе

ЗНАЧАЈАН ТРАГ У ВРЕМЕНУ

У Подгорици је обиљежена 27-годишњица Удружења војних пензионера Црне Горе. Поводом тог значајног датума одржана је свечана сједница Управног одбора и додјела годишњих признања.

Свечана сједница је отпочела позивом председника Удружења Жељка Вукића да се минутом ћутања ода почаст преминулим војним пензионерима а затим је поздравно звање и чланове Управног одбора.

Председник је у говору истакао да је Удружење за 27 година својим радом оправдало постојање и ријешило бројна питања за војне пензионере: стамбену ситуацију, неисплаћену разлику пензија, а значајну бригу посветило је војним ветеранима који су преживјели ратне трауме.

—Ова година није нам била наклоњена. Епидемија је учинила своје и ометала у реализацији Програма рада за ову годину, па смо радили у отежаним условима. Највећи неријешени проблем је стамбена проблематика. Разговарали смо у Министарству одбране како би пронашли рјешење да збринемо 250 војних пензионера без стана. Сада је при завршетку једна

ња са Фондом ПИО, Савезом удружења пензионера Црне Горе и Савезом бораца НОР-а.

Посебно је значајна сарадња са Министарством одбране и Генералштабом Војске Црне Горе. Одржано је више састанака ради разговора за рјешавање стамбеног питања војних пензионера, захтјева за новчану помоћ угрожених пензионера. Ове године су учествовали на конкурс у МО „Упознај Војску Црне Горе“.

Министарство одбране први пут је за неке стручне задате ангажовало војне пензионере. Три врсна стручњака, артиљерца, урадила су студију, са свим прорачунима, за полигон Војске Црне Горе на планини Сињајевини.

Међународна сарадња је на завидном нивоу. Од 2013. године Удружење је члан међународне асоцијације Војни пензионери у служби мира - ИЦО. Учествовало је на конференцијама у Београду, Астани, Паризу, Братислави и прошле године у Софији и дало допринос тим активностима.

Мајстори фотографије учествују у такмичењу војних ветерана ИЦО. На такмичењу постижу изванредне резултате, увијек међу првима. Пуковник у пензији Бајовић Добрислав трћи пут узастопно осваја прво мјесто.

Удружење значајну пажњу поклања његовању традиције Војске, а кроз обиљежавање значајних датума из историје Црне Горе и антифашистичке борбе делегација полаже вијенац на споменику Партизану борцу на Горици.



стамбена зграда у Даниловграду од 68 стамбених јединица и дио станова треба да припадне и војним пензионерима. Наговјештена је градња стамбених зграда у Никшићу, Плеховићима и Подгорици и очекујемо да бар дио пензионера добије дуго чекани стан. Све то иде споро, године се гомилају, па многи неће дочекати, већ ће бити испраћени на починак из туђег дома, рекао је Вукић

За исплату заостале разлике пензија постигнут је извјестан помак. Отпочело је суђење по поднијетим тужбама. У Бернама, у првом степену, написана су позитивна рјешења. Неколико пензионера је добило новац по донијетим рјешењима, али је неко наредио и све је враћено на поновни поступак. Ових дана отпочеле су расправе у Никшићу и Бару, очекују се позитивна рјешења. Војни пензионери ништа не траже више већ да им се исплате дуговања, сходно Закону.

У даљем излагању Вукић је истакао добру сарадњу са органима и институцијама Црне Горе. Остварена је добра сарад-

Пензионери су добро информисани о раду Удружења. Прво путем обиласка и личних контаката и њиховим доласком у општинске одборе. Није изостало ни информисање у штампаним гласилима: „Војни ветеран“, „Гласник пензионера ЦГ“, „Пензионер Беране“, „Дан“, „Вијести“, „Побједа“. У тим гласилима се обја-

ви у просјеку 70 чланак годишње.

И поред отежаних околности због епидемије учињене су бројне посјете и обиласци болеснима и старима, а неким је уручена и једнократна новчана помоћ.

Спортско-рекреативна активност је због епидемије заустављена. У овој години СРД „Војни ветерани“ наступило је на такмичењу Савеза ветерана Црне Горе. „Војни ветерани“ су осветлали образ и освојили прво мјесто и пехар, 27. по реду од оснивања 2010. године. Ове године „Војни ветерани“ обиљежиће 10 година успешног наступа на такмичењу Савеза ветерана Црне Горе.

Свечаност је настављена подјелом признања: повеље су добили, др Милија Ратковићи из Херцег Новог, Зољ Халил из Тивта, Рајко Тијанић из Бара, Дробњак Небојша из Никшића, Марко Раичевић из Берна. Повељама се окитили и Подгорицани, Жељко Вукић, Милица Нововић и Вукашин Радловић.

Радивоје Здравковић

Градска организација УВПС Пожаревац

ЖАРИШТЕ ДРУШТВЕНОГ ЖИВОТА

Ако би се извела детаљна и свестрана нализа рада удружења војних пензионера у граду под Чачалицом, дошло би се до закључка да је он веома плононосан, али би се утврдило и да је то заслуга малог и одабраном тима са Драгутином Страхињићем на челу.

Једна од популарнијих институција у Пожаревцу јесте Градска организација Удружење војних пензионера Србије. Грађани трећег доба радо долазе на целовечерња дружења која организују војни пензионери, а излети којима се походе знаменити културно-историјски споменици и лепоте Србије и Републике Српске су постали веома популарни.

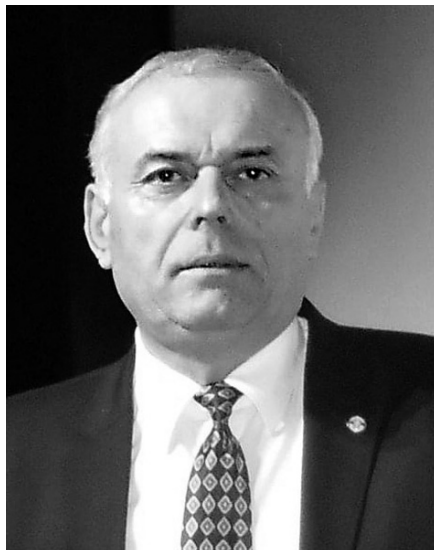
Градска организација УВПС Пожаревац делује на територији општине Пожаревац. Велико Градиште и Петровац на Млави и обједињава рад чланова УВПС са местом пребивалишта у те три општине. Удружење броји око 320 агилних чланова. У Великом Градишту живи 28, а у општини Петровац на Млави 30 чланова УВПС.

—Наша организација од првих дана била је отворена за војне пензионере и грађане града Пожареваца. Држимо се принципа да поштујемо и уважавамо сваког грађанина који поштује и уважава наше удружење и нас. Успели смо да стекнемо поверење и војних пензионера и грађана, тако да смо придобили велики број почасних чланова и симпатизера, за дружења и друге врсте активности. Успоставили смо веома добру сарадњу са локалном самоуправом и сродним удружењима Пожареваца. Почасни чланови су допринели већој афирмацији удружења, пружајући помоћ и кроз донације. Све што смо радили привукло је пажњу локалних и других медија, тако да су наше активности одjekнуле у јавности, каже магистар Драгутин Страхињић, председник Градског одбора (Гро) УВПС у Пожаревцу и наставља:

Тимским радом до осведочених успеха

Сви чланови Гро су били укључени у разгранате активности, чиме су допринели афирмацији удружења и пружили помоћ члановима којима је била неопходна. На основама тимског рада можемо и у наредном периоду очекивати позитивне резултате. Успоставили смо успешну сарадњу са градским властима и удружењима Пожареваца. Последњих година веома добро сарађујемо и са братским организацијама УВПС Чачак и Краљево. Посебна прича су активности које смо организовали са војним пензионерима из Бања Луке. Добили смо значајну новчану помоћ у виду донације, што је значајније побољшало услове рада. Све то допринело је масовном учлањењу војних пензионера у удружење.

У протеклом периоду пружили смо помоћ војним пензионерима у остваривању интереса, пре свега у поступку за наплату закинутог дела пензије. Многи су остварили право на социјалну и хуманитарну помоћ, што представља изузетно племениту активност нашег удружења. Али смо за-



*Мотор у раду удружења:
Драгутин Страхињић*

једно на бранику отаџбине, а сада једни друге помажемо да пребродимо економске недаће, наглашава Страхињић.

Удружење у Пожаревцу функционише тако што најпре редовно одржава седнице на којима се израђују годишњи, месечни, понекад и седмични планови и програми рада. Свако из тог тима, када се посматра њихов рад са стране, ради као члан сложене породице, уз узајамно уважавање и поштовање.

Потпредседник Гро је Алекса Момировски, секретар — Драган Цекић, благајник — Милорад Ивановић, а чланови Момчило Туба, Мирко Релић, Снежана Ристић, Викица Митић и Боривоје Јанковић (МО Велико Градиште). Надзорни одбор сачињавају Миомир Илић, председник и Томислав Сремчев и Мате Абрамовић, као чланови.

Ако би се у неколико речи свела активност пожаревацких војних пензионера, то би била констатација да је руководство дежурна смена која испуњава реалне жеље својих колега. Заправо они помажу другима у администрирању са државним органима, то јест у остваривању појединих права, дају корисне савете, преносе одређена искуства и организују оно што је људима потребно као хлеб, то јест образовне, културно-забавне и спортске активности. Свему треба придружити и излете које су или једнодневни или вишедневни.

По мери војних пензионера

У протекле две-три године организовао је више заједничких путовања са пензионерима Чачка, Врњачке Бање и Бања Луке. То је врста опуштања која је потреб-

на свакоме када дође у одређене године, после силних деценија захтевне службе, у којој је страдало здравље. Реч је о релаксацији и рекреацији, зачињеним новим са знањима о појединим крајевима наше земље, посебно природним лепотама, којима обилује Србија. То „покрива“ и поље рада војнопензионерског удружења у којем свако проналази себе и схвата суштину дружења.

—У протеклом периоду организовали смо излете — дружења више од педесет пута. Обишли смо Србију и Републику Српску. Организовали смо дружења са организацијама удружења војних пензионера из Бања Луке, Новог Сада, Чачка и Краљева. Са Бањалучанима смо шест пута имали сусрет, са Новим Садам, Чачком и Краљевом по два пута. То је било величанствено, братски и за памћење. И данас се препричава викенд који смо провели са Бањалучанима у Врњачкој Бањи, а и путовање Ђердапском клисуром. У неколико наврата организовали смо трибине у вези са здрављем, на специфичан начин смо обележавали агресију НАТО-а на нашу земљу, то јест афирмисали смо начине одбране наших снага одбране од далеко надмоћнијег непријатеља и како је становништво пружало отпор.

Мало је организација која су, попут наше организације, приредили за своје чланове летовање на црногорском и грчком приморју. Два пута месечно, пре него што нас је напала корона, организовали смо забавно-музичка дружења, истиче Страхињић.

Примерна сарадња са гарнизонам

Снага организације се може наслутити и по томе што је Градска организација УВПС Пожареваца за своје чланове и грађане приредила концерт Уметничког ансамбла Министарства одбране „Станислав Бичички“.

Градски одбор се може похвалити и чињеницом да је организовао актив жена, који се највише ангажује у пружању помоћи приликом организовања културно-забавних и оних активности које имају рекреативни карактер.

Посебно поглавље на који су поносни војни пензионери Пожареваца јесте сарадња са гарнизонам Војске Србије у том граду. Међусобно се позивају на одређене свечаности, а повремено се организују и заједничке активности. Активни официри и подофицири одазивају се на трибине које организује удружење. Многе више старешине осећају носталгију у односу на посао који су некада обављали. Испуњава их задовољством када могу на млађе да пренесу богата искуства стечена током го-



Посета једном од болесних
војних пензионера



Плес привлачи војне пензионере



Украс у виду значајних признања



Састанак актива жена

дина проведених у трупи на одговорним задацима обучавања за одбрану земље младих људи.

На нивоу ГРО формирана је екипа која током године одлази у посете болесним и времешним војним пензионерима. То се чини и по неколико пута за дванаест месеци. Прилика је то да се болесни или онемоћали обавесте о томе шта се догађа у области статусног положаја, како теку процеси враћања урушених права и да им одговоре на постављена питања. Преносе им и информације о активностима удружења, а често је то прилика за евоцирање успомена из ранијих периода. Најважније је да се колеге осећају да нису усамљене или запостављене. Није било препреке ни када је у дом за старе у Младеновцу био смештен Миле Стошић. Колеге су га посетиле више пута.

Када је једном војном пензионеру пожар

захватио део стана, колеге су му помогле, тако да је тај веома важан животни проблем превазиђен.

У време ванредног стања, проглашеног због епидемије вируса корона, градска организација је тежко болесним и војним пензионерима који имају више од 65 година живота, пружала помоћ у доношењу лекова и других неопходних средстава. Током тог периода појачана је ионако добра сарадња са гарнизонском амбулантом, како се то каже у свакодневном жаргону.

Уторком и четвртком организовано је централизовано прикупљање путних налога војних осигураника који током месеца одлазе на лечење у Војномедицинску академију.

Да војни пензионери не спадају у категорију „отписаних“ грађана показали су и приликом учешћа у спортским активностима града. Екипе војних пензионера биле су веома запажене на такмичењима. Пласирали су се у сам врх спортских дисциплина. Освајали су прва места на нивоу Браничевског округа, између осталог завредили су три пехара и више десетина захвалница.

Новац није проблем

Организације војних пензионера широм Србије најчешће се спотичу о недостатак новчаних средстава за реализовање активности. Пожаревачко удружење се разликује од других средина, јер увек обезбеди потребна средства за нормално одвијање активности. Редовно учествује на конкурсима града за пројектно финансирање активности. Кажу да се само треба добро потрудити, а онда није проблем обезбедити новац. Није лако осмислити добар програм који ће бити финансиран из буџета града. У досадашњим конкурсима предност је стављен на обезбеђењу финансијских средстава за куповину техничких и потрошних средстава. Канцеларија удружења тако је опремљена свим неопходним техничким средствима.

Раме уз раме са конкурсима су и донације. Треба знати на која врата може да се закуца за помоћ, али то подразумева да се претходно успоставе такви односи који ће резултирати неком од донација. Ево и конкретног податка: у последњих неколико година војним пензионерима Пожаревца до-



Пожаревачки војни пензионери на излету у Моровићу



Показали се и као успешни спортисти



*Са насупа Уметничког ансамбла
МО „Станислав Бинички“*



У плану рада честе су трибине о медицини

дељено је донација у износу од 600.000 динара.

Свака донација живот значи. Примера ради споменућемо да је почасна чланица Мила Благојевић поклонила удружењу са-времен лап-топ.

О подмлађивању чланова води се дужна пажња. Тако је у протеклом периоду примљено 20 нових чланова, махом супруга преминулих војних пензионера. Посебну улогу у развоју организације у Пожа-

ревцу имају почасни чланови.

—С обзиром на то да смо у протеклом периоду били отворени према грађанима, примљено је око 70 почасних чланова. Њихов допринос у афирмацији удружења је немерљив. Између осталог учествују у свим активностима културно-забавног садржаја. Најмлађи почасни члан је ученица медицинске школе, песникиња Драгана Ж. Николић, наглашава Страхињић.

На крају својеврсног рапорта из Пожаревца цитираћемо ону народну да „тија вода брег рони“.

Та изрека добро кореспондира са местом и улогом пожаревачких војних пензионера у оквиру локалне, али и шире друштвене заједнице. Они тихо, али упорно раде, а резултати су сведок напора и успеха. **Звонимир ПЕШИЋ**

Већ по првим корацима које је од доласка на нову дужност 29. октобра предузео министар одбране др Небојша Стефановић, јасно је да се креће путем даљег унапређења стања у Војсци Србије. Разговарамо о кључним деоницама тог пута.

Господине министре, који су најзначајнији циљеви које сте себи поставили?

– Наставак опремања, инвестиције и побољшање стандарда наших припадника. Изнео сам своје планове и визију развоја у наредном периоду председнику Републике и врховном команданту Војске Србије Александру Вучићу и оно што мислим да мора тежишно да се ради да бисмо били ефикаснији у спровођењу модернизације, ремонта и унапређења свеукупне борбене готовости, како се некада говорило, наше војске.

Стандард припадника система одбране увек је битно питање за министра.

– Поред модернизације средстава, једна од најважнијих ствари које свакако желимо да урадимо у наредном периоду јесте унапређење стандарда војника. Разговарао сам с председником да, осим повећања од пет одсто које је држава већ предвидела, имамо и једно значајније повећање, које ће с обзиром на распон плата више допринети стандарду војника и подофицира а нешто мање и официра. Морамо радити на побољшању стандарда како би стимулисали људе да дођу у војску, али и како бисмо их задржали у нашем саставу. Значајан сегмент су и набавке нових униформи, чизама и опреме, свега онога што је важно за сваког војника и, наравно, опремање наших специјалних и свих других јединица.

Да ли ћемо се у опремању и даље ослањати на домаће производне капацитете, односно сопствене снаге, комбинујући то с набавкама из иностранства?

– Видео сам да је у претходном периоду доста инвестирано. Потребно је још снажније кренути у те циклусе. Опређени смо да домаћа индустрија, домаћа памет, буде у највећој мери та која ће испунити стратешку визију Генералштаба и Министарства одбране у погледу опремања. С тим што је потребно убрзати процесе. Мислим да морамо брже да производимо оруђа која су потребна за војску и да се не може догодити да се годишње произведе тек неколико. Важно нам је да домаћа индустрија буде способна да развија средства и да можемо да набављамо све што је војсци потребно у нашој земљи, да не зависимо од иностранства, већ да повећавамо своје капацитете.

Колико је све то значајно и да би се истрајало на концепту војне неутралности и у будућности?

– Изузетно. Само снажна војска и снажна држава могу бити војно неутралне. Наш посао и јесте да кроз свој рад и ангажман подржимо стратешко опредељење Србије да буде војно неутрална, да се ослони на себе, да буде суверена и самостална држава која доноси своје одлуке, а њена војска довољно способна да буде гарант безбедности грађана. Да се зна да Војска Србије може да испуни сваки задатак који се пред њу постави и да буде бедем пред свим безбедносним претњама, од оних, да кажем, класичних војних, до савремених сајбер претњи.

Видна је и интензивна међународна



Интервју потпредседника Владе и министра одбране др Небојше Стефановића магазину „Одбрана“

ВОЈСКА СРБИЈЕ БЕДЕМ ПРЕД СВИМ БЕЗБЕДНОСНИМ ПРЕТЊАМА

Само снажна војска и снажна држава могу бити војно неутралне. Наш посао и јесте да кроз свој рад и ангажман подржимо стратешко опредељење Србије да буде војно неутрална, да се ослони на себе, да буде суверена и самостална држава која доноси своје одлуке, а њена војска довољно способна да буде гарант безбедности грађана. Да се зна да Војска Србије може да испуни сваки задатак који се пред њу постави и да буде бедем пред свим безбедносним претњама, од оних, да кажем, класичних војних, до савремених сајбер претњи.

сарадња, коју сте започели бројним сусретима с амбасадорима Шпаније, Холандије, Уједињеног Краљевства, Казахстана, Руске Федерације, Исламске Републике Иран, Мађарске, Италије, Пољске, Француске, Немачке, САД... Који је заједнички именитељ тих сусрета?

– Уобичајено је да на почетку мандата амбасадори долазе да упознају новог министра, премда неке познајем из претходног периода, али ово је нов ресор. Они желе да се упознају са стратешком визијом Републике Србије везаном за одбрану, а ја да чујем од њих како као представници својих држава виде међународну сарадњу.

Суштина тих разговора је у томе шта можемо урадити у наредном периоду и како они могу помоћи Републици Србији у њеним циљевима, а то је да буде војно неутрална, а да истовремено модернизује своју опрему. Заједничко учешће у мировним мисијама чини, наравно, један од најзначајнијих сегмената тих разговора, као и унапређење билатералне сарадње у погледу војног здравства, војног школства и заједничких вежби.

Колики и какав значај за Војску Србије, али и за Републику Србију, има наше учешће у мировним операцијама Европске уније? Каква је перспектива нашег учешћа у мировним операцијама?

– Оно што је за нас значајно јесте прилика да војници у тим мисијама у реалним ситуацијама добију интензивну обуку и стекну искуство. Наравно, оне имају и одређен политички значај, зато што и углед Војске и Републике Србије расте због посвећеног ангажовања у тим мисијама и добрих резултата које наши војници постижу. Морам да се захвалим људима из Генералштаба, јер су наши војници који иду у ове мисије веома спремни, посвећени и свуда где поносно представљају Републику Србију остављају одличан утисак. У ових тридесетак дана управо на поменутих састанцима и са страним амбасадорима и са војним аташеима чуо сам само најбоље о нашем учешћу у овим мисијама, а тиме свакако и доприносу и већем угледу Републике Србије свуда у свету.

Војска Србије је значајно ангажована и у својој трећој мисији – помоћи становништву. Недавно смо имали пријем у војно здравство 136 медицинара. Шта се још може учинити како би војно здравство ојачало?

– Наставићемо и у наредном периоду са пријемом нових лекара и медицинског особља. Као што сам већ рекао, један од циљева су и инвестиције, укључујући и улагања у подизање капацитета војног здравства, чији се значај показао и сада током епидемије ковида. Размишљамо о унапређењу инфраструктуре, почев од ре-

Разговарао сам с председником да, осим повећања од пет одсто које је држава већ предвидела, имамо и једно значајније повећање, које ће с обзиром на распон плата више допринети стандарду војника и подофицира а нешто мање и официра. Морамо радити на побољшању стандарда како би стимулисали људе да дођу у војску, али и како бисмо их задржали у нашем саставу.

новирања ВМА које планирамо, али и радова на другим објектима који су у саставу Министарства одбране и Војске Србије, укључујући и касарне.

Ваша посета изложби „Ратна слика Србије у Другом светском рату” у Дому Војске резултирала је врло брзо састанком са министарком културе. Најављена је заједничка акција на реновирању фасаде зграде Дома ратника...

– Захвалио бих још једном министарки Маји Гојковић која је препознала и потребу да се инвестира у објекте Војске који нису директно везани за извршење војничких задатака, али јесу важни за очување војне традиције, за нашу историју, за културу. Само заједничким радом и уједињеним напорима можемо учинити да наши градови и наша земља буду бољи. Један од циљева које сам себи задао јесте и да наредне године сагледамо шта је то што можемо да урадимо за Војни музеј у Бео-

граду. Мислим да је наш Војни музеј благо које је недовољно искоришћено и да у наредном периоду за њега морамо учинити много више.

Обишли сте и Касарну „Народни херој Јанко Чмелик” у Новом Саду, где сте служили војни рок у тадашњем 12. батаљону везе. Како памтите војничке дане?

– Имам само лепе успомене на војничке дане. И данас сам у контакту са неким од другова из војске. Вероватно као и сви други, научио сам ствари везане за војску које пре тога нисам знао и стекао неке нове пријатеље. Верујем да је то корисно искуство за младе људе, у смислу јачања дисциплине и осећаја заједништва.

Физиономија рата, а самим тим и одбране, битно је измењена у савременом свету. Најновији сукоб Јерменије и Азербејџана око Нагорно-Карабаха показао је право лице новог рата. На основу тога, шта мислите каква је војска данас потребна Србији, какве обуке, технике, опреме?

– Сви су сукоби у савременом свету показали да су земљама потребне ефикасне, брзе и модерно опремљене војске. Јасно се показало да оне доносе предност

Опредељени смо да домаћа индустрија, домаћа памет, буде у највећој мери та која ће испунити стратешку визију Генералштаба и Министарства одбране у погледу опремања. С тим што је потребно убрзати процесе. Мислим да морамо брже да производимо оруђа која су потребна за војску и да се не може догодити да се годишње произведе тек неколико. Важно нам је да домаћа индустрија буде способна да развија средства и да можемо да набављамо све што је војсци потребно у нашој земљи, да не зависимо од иностранства, већ да повећавамо своје капацитете

у свакој ситуацији, и у заштити државне територије и, наравно, у свим акцијама које пред њих стави њихова земља. Када је реч о нашој земљи, Србија има јасну визију своје војске и одбране, која је дефинисана у планским стратешким документима, а након тога, наравно, и у свему оном што Генералштаб предвиђа за опремање војске и унапређење њених потенцијала.

Драгана Марковић
Извор: Одбрана



Обука припадника Војске Србије у руковању минобацачем

Војска Србије значајно снажнија

НОВЕ ЗВЕЗДЕ НА НЕБУ СРБИЈЕ



Агресија НАТО-а на Србију (СРЈ) показала је велико заостајање нашег Ратног ваздухопловства и противваздухопловне одбране у односу на савремене војске. У међувремену су набављени борбени системи напредних технологија, чиме су десет и више пута увећане борбене могућности наше одбране

Када је 2003. године Борис Тадић примио дужност министра одбране, како је то било уобичајено, посетио је више команди и јединица тадашње војске. Између осталог нашао се и на аеродрому Батајница, где су му генерали који командују РВ и ПВО представили тај вид, наводећи податке о стању ваздухоплова. Стање је било суморно и алармантно, јер дуго није улагано у ваздухопловство и противваздухопловну одбрану, па су скидани делови са једних авиона да би могли да лете други авиони. Тадашњи заменик начелника Генералштаба за РВ и ПВО генерал-потпуковник Радољуб Масић навео је да ћемо, ако се ништа не предузме, за наредних четири-пет година, остати без ловачке авијације, што би значило да војска неће више бити кадра да штити небо Србије и Црне Горе.

После реферисања домаћини су повели новоизабраног министра до аеродромске писте, где се сусрео са пилотом МиГ-29 Слободаном Перићем, потпуковником и мајором Сашом Ристићем, који је летео на авиону „Супер галеб Г-4“. Перић је пред очима министра и његових сарадника извео једну од најсложенијих фигура названу „звон“, док је Ристић приказао маневарске могућности домаћег авиона. Током лета стао је мотор на „Супер галебу“, па је само захваљујући присебности и врхунској обучености пилота Ристића мотор у ваздуху поново стављен у погон.

Током агресије НАТО-а на Србију (СРЈ) противваздухопловна одбрана наше војске није имала дomet ракетних система да гађа авионе на великим висинама, тако да су ваздухоплови западног војног савеза са безбедне висине, употребљавајући прецизне пројектиле, гађали циљеве на земљи. Наша ловачка авијација (МиГ-29) имала је радаре и ракете два до три пута мањег дмета од противничких.

Пише:
Звонимир ПЕШИЋ

Модернизација авиона

Захваљујући војнотехничкој сарадњи Србије са Русијом и Белорусијом, наша војска је у међувремену добила десет авиона МиГ-29.

Прва фаза модернизације на ИЦАО стандард је завршена на свим авионима МиГ-29 Војске Србије. Друга фаза подразумева пре свега дораду авионског радара којим се унапређују способности авиона за дејство на циљеве у ваздушном простору и истовремено добија нова могућност за дејство по циљевима на земљи, прецизним вођеним наоружањем. Модернизација предвиђа и унапређење система за електронску борбу и радио-техничко извиђање, набавку вођених убојних средстава типа ваздух-ваздух и ваздух-земља и дораду симулатора летења за обуку.

Ових дана започета је модернизација којом ће авиони МиГ-29 бити подигнути на ниво технолошке генерације 4+, што ће допринети повећању њихове борбене ефикасности и ватрене моћи, чиме се значајно унапређује способност РВиПВО ВС за контролу и заштиту ваздушног простора Републике Србије, као и могућност за дејство по циљевима на земљи.

Пројекат модернизације авиона „Орао“ реализује Војнотехнички институт у сарадњи с домаћим систем интегратором, предузећем Телеоптик жирокопи. Модернизацијом се повећавају способности и ефикасност применом нове авионске електронике (авионике), система за контролу наоружања и нападно-навигацијског система, нове дигиталне опреме отворене архитек-

туре (рачунара, инерцијалног навигационог система са могућношћу глобалног одређивања позиције ИНС/ГПС, система ХОТАС, за запис видео података и параметара лета итд.), затим новог оптоелектронског система са термовизијском камером и ласерским даљиномером и новог вођеног наоружања за прецизна дејства по циљевима на земљи.

Модернизација ће омогућити прецизнију навигацију, ефикасно налажење циљева и дејство по њима при употреби авиона „Орао“ дању и ноћу, као и смањење оптерећења пилота, проширење палете наоружања савременим високопрецизним убојним средствима са тржишта и из домаћег развоја, значајно повећање способности самозаштите и преживљавања у борбеним дејствима.

Хеликоптерски бум

Ратно ваздухопловство и противваздухопловна одбрана оснажени су и набавком борбених хеликоптера Ми-35М. Због врхунских перформанси, ови хеликоптери важе за једне од најбољих јуришних хеликоптера на свету. Носе широк дијапазон наоружања. Основна намена хеликоптера Ми-35М је извођење борбених дејстава по циљевима на земљи, у оквиру ваздухопловне ватрене подршке снагама Кошнене војске, тј. противоклопна борба и уништење непријатељеве живе силе. У помоћној намени, хеликоптер може изводити дејства и по циљевима у ваздушном простору, вршити ваздушни транспорт људства и терета, извиђачке и патролне задатке, као и десантирање тимова.

Због велике ватрене моћи и снажног оклопа, хеликоптере Ми-35 на Западу зову „летећи тенкови“, а у Русији „крокодили“. Овај вишенамени борбени хеликоптер поседује заштиту од дејстава пешадијског наоружања и опремљен је савреме-



ним уређајима за навигацију, дигиталним показивачима, електронским индикаторима и осматрачко-нишанским системом.

Новонабављени средњи транспортни хеликоптер Ми-17В5 (наша војска располаже са пет таквих апарата) намењен је за бројне задатке попут тактичког ваздушног транспорта људства и средстава, медицински транспорт, хеликоптерски десант, као и за ватрену подршку. Сви набављени хеликоптери имају могућност ангажовања у служби трагања и спасавања, како у борбеним, тако и операцијама у миру.

Хеликоптер Ми-17В5 може да превезе 32 путника или 24 војника с пуном опремом, те 12 рањеника на носилима. Такође, има могућност да понесе до 1.500 килограма убојних средстава. Може се користити за потребе гашења пожара помоћу ведрa капацитета до 4.000 литара. Максимална оперативна висина хеликоптера Ми-17В5 је 6.000 метара. После више од

25 година Србија је набавила девет „Ербасових“ вишенаменских хеликоптера Х-145М, најсавременијих у својој класи, и то четири за Полицију и пет за Војску Србије. Х-145М је вишенаменски хеликоптер намењен за транспорт људи и средстава, трагање и спасавање, медицинско превозење, извиђање и осматрање бојишта, а употребљава се и за ватрену подршку.

Опремљен је најсавременијим оптоелектронским и навигацијским системима који омогућавају употребу у сложеним метеоролошким условима, дању и ноћу. Војска Србије и наша одбрамбена индустрија опремају хеликоптер Х-145М средствима из домаћег наоружања и домаће производње, што је велико признање за наше инжењере, јер су развили наоружање које може бити примењено на сложеним ваздухопловним системима. Подизању оперативних способности Ратног ваздухоплов-

ства допринео је и процес обуке и усавања војних pilota у земљи и иностранству, као и школовање подофицира у обновљеној Средњој стручној војној школи. Преобука pilota и техничара за Х-145М реализована је у Савезној Републици Немачкој у „Ербас“ тренинг центру, док је у нашој земљи реализована обука за инструментално летење и летење у ноћним условима.

Беспилотне летелице

У Центру за испитивање наоружања и војне опреме „Никинци“ недавно је обављено прво бојево гађање из даљински пилотираног ваздухоплова ЦХ-92А по земаљским циљевима. То гађање је извршено вођеним ласерским пројектилом и било је успешно.

Телевизијске слике рата у Нагорно Карабаху обишле су свет. На тим снимцима, начињеним са беспилотних летелица, јасно се види како се дириговано са земље нишане тенкови и оклопни транспортери, да би за неколико секунди пројектил, уз снажну експлозију, разорио те челичне грдосије. За тренутак буду неповратно разорени тенкови који појединачно вреде од два до шест милиона долара. У свету нема толико богате земље која би занемарила такве губитке.

Модерно ратовање је сукоб високих технологија, у којем се користе беспосадне платформе. Војска Србије, предвиђајући такав развој модерних сукоба, набавила је беспилотне летелице кинеског произвођача ЦХ-92А. Тиме су РВ и ПВО добили нову ескадрилу.

Куповином ЦХ-92А у нашем региону Војска Србије је преузела вођство и у стању је да се носи и са много већим и развијенијим армијама. Тако је наша војска добила још једну способност. Све функције беспилотних летелица ЦХ-92А биће у свр-



ху јачања наше војске, а њихова куповина представља својеврстан трансфер технологије, јер купујући технологију, купујемо и знање које ће наши инжењери умети да примене, пошто само оно што сами произведемо суштински је наше.

Беспилотне летелице ЦХ-92А, осим напада циљева на земљи, могу се користити и за широк спектар задатака попут извиђања из ваздушног простора, прецизног одређивања координата циљева на земљи, њиховог аутоматског праћења, за обавештајне припреме бојишта, корекције артиљеријске ватре, процене ефеката дејства, ласерско обележавање циља ради дејства друге ласерски вођене муниције (бомби и ракета).

Србија, ангажовањем својих инжењера и стручњака других профила, развија беспилотне летелице типа „Пегаз“ и „Врабац“. По свој прилици набавиће и изврстан број беспилотних летелица из Турске.

Моћ „Панцира с1“

Куповина система противваздушне одбране „Панцир С1“ представља велики корак у одбрани нашег неба. Панцир је мешовити топовско-ракетни систем који обједињује ракете земља-ваздух, два топа калибра 30 мм, осматрачки и нишански радар, а и електрооптички блок за надзор и управљање паљбом.

Због вишеспектралног радарског и оптичког система који ради на дециметарском, центиметарском, милиметарском и инфрацрвеном (топлотном) таласном подручју, „Панцир“ је готово потпуно отпоран на ометање. Поседује систем за праћење циља или ракете, као и термални апарат за откривање и праћење правца ракете. Може истовремено да следи четири циља, а аутоматски систем за захват решава даљи ток дејства. Како је израђен у контејнерском облику, може се једноставно поставити и на неко друго подвојче, на пример на тело оклопног транспортера или на мање бродове.

Основна намена „Панцира“ је заштита важних тачака као што су аеродроми, командна места, комуникациска средишта итд. Замислимо је за одбрану од авиона,

хеликоптера, крстарећих ракета, беспилотних летелица и вођених бомби.

Трупна противваздухопловна одбрана (ПВО) има веома битну улогу у заштити сопствених јединица и важних објеката од напада из ваздушног простора, те јој се посвећује све више пажње, баш као и модернизацији противавионских система, међу којима је и „Пасарс“. Противавионски самоходни артиљеријско-ракетни систем ПАСАРС-16, оруђе је које се заснива на топу „Бофорс“ 40 мм. Наменен је за заштиту копнених састава Војске Србије, првенствено оклопно-механизованих и артиљеријско-ракетних јединица током извођења борбених дејстава, као и за одбрану важних објеката и инсталација од дејства из ваздушног простора. Ефикасан је у борби против беспилотних летелица, борбених хеликоптера, крстарећих ракета, нисколетећих авиона, као и за дејства по циљевима на земљи и води.

У систем за управљање ватром, интегрисани су савремени централни рачунар, подсистем за глобално позиционирање и сопствену оријентацију, тактички рачунар командира оруђа, радио-телекомуникациони уређај, пријемник података о циљу и електроагрегат за напајање система. Има висок степен балистичке заштите, као и могућност дејства уз помоћ модеризованог осматрачко-аквизиционог радара „Жирафа“ и самосталног дејства са оптичким индикатором циља, или без њега. Производ је домаће индустрије. За његов развој задужен је Војнотехнички институт, а у пројекту учествују „Прва петолетка Трстеник – Наменска“, као интегратор-произвођач, „Застава ТЕРВО“ и „ФАП Прибој“ као већи кооперанти.

Интеграција ракета

Трећа фаза модернизације „Пасарса“, која је у току, подразумева интеграцију ракетног система. Једна од варијанти је ракетни систем „Игла“. Војска Србије има велики број старијих, преносних противавионских ракетних система као што су „Игла“ и „Стрела“. Та оружја, поново добијају на значају јер уз неопходне модификације постају ефикасно, а веома јефтино средство

за уништавање циљева новог типа који ће се појавити на бојиштима будућности, међу којима су разне врсте беспилотних летелица. То је један од разлога зашто се интегришу на систем „Пасарс“, који ће захваљујући опремљеношћу самонавођеним противавионским ракетама знатно повећати ефикасност за борбу против ваздухопловних циљева.

Интегрисање ракетног система „Игла“ на усавршени противавионски топ значајно је и због тога што ће послужити за интеграцију ИЦ самонавођених ракета „Мистрал 3“, које се убрајају међу најбоље на свету у својој класи.

„Мистрал 3“ представља последњу генерацију преносних ракетних система кратког домета и истиче се низом напредних карактеристика од којих се издвајају високе маневарске способности ракете, велики домет који омогућава дејство по ваздухопловима на даљинама до 7,5 км, бојева глава је велике разорне моћи за поуздано уништење циља, има високу отпорност на пасивне и активне системе за електронско ометање употребом технологије матричног инфрацрвеног детектора. Тај систем дејствује и у сложеним метеороусловима, дању и ноћу, употребом инфрацрвене камере високе осетљивости у систему за нишањење. Интеграцијом „Мистрала 3“ у систем „Пасарс-16“ добиће се убојито оруђе способно да пружи ефикасну ПВО заштиту оклопним и механизованим јединицама непосредно из борбеног поретка, као и да оствари врло ефикасну ватру по циљевима на земљи.

Мада је противваздухопловна одбрана више пута ојачана у односу на ранији период, остаје отворено питање набавке моћног система за гађање ваздушних циљева на великим висинама, попут оружја „С-300“ или „С-400“. У овом часу Србија није у могућности да финансира набавку тако скупог система, али ће, вероватно, у наредних неколико година смоћи снаге да то учини, чиме би у потпуности била заокружена одбрана ваздушног простора.

Извор: Печат

Генерал Лазаревић извештава да је команда КФОР-а издала саопштење да ће главне снаге немачког и италијанског контингента тек сутрадан, 13. јуна 1999. године, извршити марш правцем Качаник-Урошевац-Дуље-Призрен-Пећ. Остатак јединица доћи ће у рејон Призрена и Пећи тек 14. јуна 1999. године. Због њиховог кашњења морамо променити План и продужити измештање 549. моторизоване бригаде за два дана, а 125. моторизоване бригаде за један дан. За то је добијена усмена сагласност команде КФОР-а.

„Е, мој Лазо, они се припремају два месеца да уђу на Космет као 'победници', а сада касне. Од нас траже да за 10 дана изместимо 150.000 људи са техником, а они нису у стању да уђу у празан простор са неколико хиљада људи“, одговарам. Наставља да реферише да се делови немачког контингента, који улазе на Косово и Метохију из Албаније, прикупљају у рејону прелаза „Врбница“. Очекује се да њихова претходница са официрима за везу уђе у Призрен у вечерњим часовима, и да је извиђачка јединица из састава Пете ваздушно-покретне бригаде енглеског контингента продужила покрет, највероватније ка Аеродрому „Слатина“ и Приштини.

Одговарам Лазаревићу да ми не можемо да утичемо на одлуке команде КФОР-а и да морамо да пратимо њихове активности да не бисмо доживели неко изненађење или компромитацију. Наш задатак је да се војнички односимо према њима, али све има својих граница.

„Терористи не мирују. Користе сваки тренутак да нападну наше јединице. У 10.30 часова нападнуте су јединице 7. пешадијске бригаде у рејону села Кладерица, западно од Србице, и села Витак, западно од Горње Клине, при чему је рањен један војник. У исто време нападнуте су јединице 37. моторизоване бригаде у рејону објекта Бок Трстенички, западно од Глоговца, и 115. војнотериторијалног одреда у рејону села Градица, на Чичавици. Према првим извештајима, погинуо је један војни обвезник из 37. моторизоване бригаде у рејону објекта Бок Трстенички“, завршава Лазаревић.

„Лазо, сада у фази операције 'Измештање' најпотребније је сачувати Дисциплину. То не значи да им не треба жестоко узвратити, али води рачуна да нас јурњава са терористима не одвуче од главног задатка. Стално упозоравај команданте да предузимају мере обезбеђења у току припрема за марш, на маршу и одмору и приликом проласка кроз насељена места, која су позната као терористичка језгра.“

Мере предострожности

Подсећам га да пре наилаaska на критичну деоницу или насељено место команданти маршевских ешелона треба да зауставе јединице, да поседну положаје за подршку и да терористима ставе до знања да су „покривени“ ватром. Затим да упуте патроле које ће обезбедити пролаз главнине. Кад прође, главнина мора организовати подршку извлачења обезбеђе-



Део становника кренуо је заједно са својом војском

Из Ратног дневника генерал-пуковника Небојше Павковића

МЕЂУНАРОДНЕ СНАГЕ КАСНЕ

У току овог трећег „дана мира“, уверени у снагу и „чврсте“ гаранције међународних снага безбедности УН, старешине и војници Треће армије журили су да што пре изврше последњи војнички задатак у овом „лудом“ рату и да стигну у наручје својих најмилијих. Уместо тога, дочекали су их они подмукли што су из заседе убијали и 1997. и 1998. и сада.

ња. И све тако док се изађе из тог региона. Опасно је да јединица реагује тек када је нападнута. Тада су губици неминовни. Ово што сам рекао Лазаревићу није било ни лако ни једноставно, али је било нужно. Наредујем му да појача тимове који прате покрете наших јединица и активности КФОР-а и да „бомбардује“ Команду мировних снага протестима.

После разговора са Лазаревићем одлучујем да одем у Рударе и да се са тог пункта уверим како се одвија извлачење јединица. Са собом носим карту на којој су уцртане локације свих рејона распореда или „база“, како смо почели да их називамо, јединица Нишког и Приштинског корпуса на граници Копнене зоне безбедно-

сти.

У Рудару, код мотела на раскрсници, уобичајена је гужва. Војна и полиција МУП-а, контролишу војну колону измешану са цивилним возилима. Ситна киша још увек пада, а сумаглица чини амбијент још суморнијим. Задовољан сам маршевском дисциплином. Најбоље маршују оклопне механизоване јединице, јединице ПВО и артиљерија, а најслабији су „моји“ пешадинци. Возила су претрпана опремом која вири кроз отворене цераде и „пешацима“ који певају, или добацују свима поред којих прођу. Пароле су пристојне и односе се на Косово, победу и сл.

Прилази ми човек кога препознајем у последњем тренутку пре него што ми се

обратио. Генерал-мајор Ђуровић из Тима ШВК, обучен у неупадљиву тренерку и са ципелама на ногама. Делује као цивил мештанин који је на брзину изашао из куће да види шта се дешава у његовом селу. Поздравља, представља се и каже ми да контролише измештање јединица. Изненађен сам да је без униформе и неприкладно одевен. Љутито му кажем да му није место у Рудару и да није прикладно одевен да контролише борце који се као хероји враћају са Космета.

„Ваше место је на Косову и Метохији, у униформи генерала ВЈ и на местима где се врши примопредаја и раздвајање наших и јединица и КФОР. Тамо се решавају проблеми, којих има превише, а не у Рудару. На овој позицији можете само да посматрате колоне, које су већ далеко од Космета, и да извештавате ШВК да ли је маршевска дисциплина добра, или није, и да ли колоне касне”, грубо му одговарам. Појављивање генерал-мајора Ђуровића, овако неприкладно одевеног, не би уверило ни децу да је генерал ВЈ и да је дошао да решава проблеме. Упозорио сам га да, ако хоће да остане у зони Армије, обуче униформу и оде у рејон Подујева, или у Приштину, и да прати повлачење јединица ратне Армије. У противном, може да иде у Штаб у Врањску Бању. Поздравио је и отишао.

Реализација плана измештања јединица

Више га нисам видео. Пре поласка на Резервно командно место „3” срећем делегацију Владе Републике Србије, коју предводи Милован Бојић. Каже да ме тражи да му дам кревете и ћебад за смештај избеглица са Косова и Метохије. Одговарам да схватам тежину ситуације и потребе избеглица, али да се са Косова и Метохије враћа више од 100.000 људи, којима такође треба обезбедити смештај. Упоран је и позива се на председника Милошевића и Мирка Марјановића, председника Владе Републике Србије. Не располажем подацима о броју расположивих кревета и ћебади и упућујем га на генерала Младеновића. Дајем му податке за контакт и уверавам да ће захтев бити решен.

По повратку на резервно командно место „3” чека ме хрпа извештаја и оперативци са картом на којој су уцртане базе и рејони размештаја јединица изван Копнене зоне безбедности. Прегледам карту и заједно са пуковником Станојковићем комулентарисамо сваку предложену позицију. Најјужнија је у Прешеву, затим код Бујановца, у селу Велики Трновац, објекат Китка код Врања, Големо Село, северно од Врања, Сијаринска Бања, Мердаре, Куршумлијска Бања, село Мерчез, северно од Луковске Бање и село Брзеће, на западном делу зоне Треће армије. Пуковник Станојковић објашњава да су то предлози за локације у којима ће базирати јединице за обезбеђење праваца који изводе са територије Косова и Метохије и за интервенцију ка Косову и Метохији.

Не познајем добро територију и комуникације око предложених рејона и одлучујем да Лазаревић, после извиђања ових позиција, поднесе предлог. За то има још довољно времена.

У Извештају о реализацији „Плана измештања јединица са Косова и Метохије” су подаци о пристизању и распореду једини-



Договор на застанку колоне приликом премештања оклопне јединице

ца у зони Армије. У 13.00 часова Оклопни батаљон 211. оклопне бригаде, који је био у саставу Тактичке групе „252”, стигао је на полигон Буношевац код Врања, а Прва батерија Дивизиона самоходних лансера ракете „Огањ” 203. мешовите артиљеријске бригаде из рејона Липљана размештена је на објекту Рујевица код Алексинца.

У 13.30 часова Самоходни артиљеријско-ракетни дивизион ПВО и ракетна батерија ПВО С-1М из Другог оклопног батаљона 211. оклопне бригаде, размештена је у селу Александрово, западно од Ниша.

У 16.30 часова Први и Трећи пешадијски батаљон, Мешовити противоклопни артиљеријски дивизион, Артиљеријско-ракетни дивизион ПВО и Хаубички дивизион 175. пешадијске бригаде - укупно 2.418 људи, размештени су у Касарни „Синковац” у Лесковцу. Остале јединице ове бригаде - Команда са приштапским јединицама, Други пешадијски батаљон, Инжињеријски батаљон и Позадински батаљон - маршују ка Лесковцу.

Размештај осталих јединица: део 58. лаке пешадијске бригаде и 53. граничног батаљона, размештени су у рејону Бруса, Лаки артиљеријско-ракетни дивизион ПВО 202. позадинске базе у селу Шаиновац код Дољевца; 159. артиљеријско-ракетне бригаде ПВО у Касарни „Синковац” у Лесковцу; артиљеријско-ракетне јединице 78. моторизоване бригаде у Трговишту.

У 17.00 часова део јединица 52. артиљеријско-ракетне бригаде ПВО - 410 људи стигао је у Ниш и размештен је у Касарни „Панталей”. У Ђаковици је из ове јединице остало 65 људи због извлачења техничких материјалних средстава и Истуреног командног места Приштинског корпуса.

У 18.30 часова Трећи пешадијски батаљон Друге пешадијске бригаде Нишког

корпуса стигао је у Ниш - укупно 686 људи са 41 моторним возилом.

Терористи отварају ватру

Према информацији Команде Прве армије, у гарнизон Краљево стигле су јединице 252. самоходног артиљеријско-ракетног дивизиона ПВО и артиљеријско-ракетна батерија ПВО С1-М, који су били у саставу Приштинског корпуса.

У „Извештају Команде Приштинског корпуса о стању на територији Косова и Метохије” ситуација је драматична. У 14.00 часова група од око 20 терориста ОВК дејствовала је по радничком аутобусу у рејону рудника Белаћевац. Том приликом киднаповани су возач аутобуса и четири радника. Због терористичког напада разбежали су се радници који су радили на копу, због чега прети да дође до хаварије на транспортним инсталацијама. У 19.00 часова у насељу Грмија терористи су напали моторна возила везе РТУ-100, али без већих последица. У Приштини група терориста у црним униформама повремено отвара ватру на колоне војних возила и цивиле који се исељавају. У селу Орлане терористи су запалили станицу МУП-а.

У току дана настављено је исељавање цивилног становништва. Више стотина моторних возила и трактора крећу се путевима ка Црној Гори и Србији. Само до 12.00 часова, на пункту „Кулина” евидентиран је излазак око 1.300 становника из Метохије, међу којима су и демобилисани војни обвезници и припадници резервног састава МУП-а.

Одмах по повлачењу јединица Војске и полиције, ШТС масовно прелазе државну границу, заузимају објекте и територију и отварају ватру на колоне ВЈ и цивила у току повлачења. Шиптарско становништво дочекује снаге КФОР-а као „ослободиоце”

са одушевљењем и овацијама.

Ситуација измиче контроли, како јединице Армије и полиције напуштају зоне одговорности, а Космет клизи у хаос.

У „Извештају о активностима снага КФОР-а“ важна информација је да је извиђачки вод из састава Пете ваздушнопокретне бригаде енглеског контингента, око 16.30 часова дошао до улаза на Аеродром „Слатина“. Очекује се и долазак појачања.

Италијански контингент, бригада „Гарибалди“, у 18.00 часова стигла је у рејон Ђенерал Јанковића. Улазак на Косово и Метохију очекује се 13. јуна 1999. године у 4.00 часа и марш ка зони 125. моторизоване бригаде, на правцу Урошевац- Дуље-Призрен-Ђаковица-Пећ.

Претходница немачког контингента прошла је Гранични прелаз „Врбница“ и маршује ка Призрену.

Оперативним радом органи безбедности Приштинског корпуса дошли су до сазнања да је у току дана на Аеродром „Слатина“ долазио командант КФОР-а, генерал Џексон, ради договора о подели зоне Аеродрома са командантом руског контингента. Руска страна је одбила овај захтев. Преговори ће бити настављени у току сутрашњег дана.

Док очекујем извештаје команданата, формулишем Одлуку за дејства 13. јуна 1999. године:

„Свим снагама Приштинског корпуса са ојачањима извршити планско извлачење са простора Косова и Метохије, уз претходну предају значајних рејона, објеката, караула и минских поља снагама КФОР-а, чиме спречити настајање безбедносног вакуума.

У Нишком корпусу задржати досадашњи оперативни развој уз планску демобилизацију дела снага. При извлачењу јединица и предислокацији ратних материјалних резерви и техничких материјалних средстава са Косова и Метохије бити у готовости за одбијање напада ШТС. Дислокацију команди и јединица са простора Косова и Метохије извршити према одобреном Плану и наређењу ШВК, а прихват и распоред јединица у новим гарнизонима у духу наређења Команде Армије.“

Процене Штаба МУП-а

За тачку борбеног извештаја „Тежишне активности за наредни дан“, одредио сам следеће: (1) планска предислокација Тактичке групе „252“, без Оклопног батаљона 211. оклопне бригаде и Трећег батаљона Друге пешадијске бригаде Нишког корпуса; дела 125. моторизоване бригаде, без Оклопног батаљона; дела 549. моторизоване бригаде; дела 243. механизоване бригаде; у напомени сам написао да у саставу ових јединица Армије измештање врше и јединице 492. ваздухопловне базе РВ и ПВО; (2) одбрана од агресије и спречавање убацивања ШТС са простора Албаније; (3) реализација задатака из Војно-техничког споразума о измештању јединица Армије; (4) припрема планских докумената Треће армије за прелазак са ратне на мирнодопску организацију и стање.

Текст одлуке и тежишних задатака дајем оперативцима који раде на изради борбеног извештаја за ШВК.

Пред крај дана јавља се пуковник Антић и извештава да нема нових информација о стању безбедности у јединицама. Међу-

тим, стање на територији Косова и Метохије, према проценама Штаба МУП-а, изузетно је сложено и на граници хаоса. Посебно у Пећи, Призрену, Ђаковици, Сувој Реци, Штимљу и Глоговцу. То наредних дана може утицати на планско измештање јединица Армије са Косова и Метохије.

Генерал Младеновић ме извештава да му се јављао господин Милован Бојић и да је са њим договорио све око пружања помоћи. Реферише да је из Сектора позадине ШВК добио наређење да се обустави извлачење погонског горива које није у власништву ВЈ и да се 14 тона погонског

отпуштени сви добровољци. Наређено је да отпуст добровољаца почне од 13. јуна 1999. године. По прихвату у Војном округу Ниш, добровољце, чији је прихват извршен у Привременом прихватном центру „Бубањ Поток“, организовано превести до Бубањ Потока, где ће бити раздужени са наоружањем и војном опремом.

„Зао дух“ пуштен из боце

Генерал Лазаревић јавља се пред ноћ. Извештава да је према „Плану измештања“ у 20.30 часова у Лесковац стигао Мешовити противоклопни одред 7. пеша-



У кратком временском периоду требало је преместити се на нову локацију

горива уступи руском контингенту и јединицама МУП-а, што је већ регулисано. За потребе Армије у току дана ангажовано је 117 аутобуса, 112 шлепера, 34 теретна моторна возила, 52 аутоцистерне за гориво и 35 вучних возова. У току дана Тим органа безбедности извршио је обилазак позадинских јединица Приштинског корпуса у 202. позадинској бази на новим локацијама и ствариште оштећене технике у Куршумлији и Рашкој.

На моје изненађење, јавља се и обавештајцац, пуковник Радовановић. Пита ме да ли сам добио све податке о активностима КФОР-а. Извештава да је добио информацију да је руководство шиптарског сепаратистичког покрета у Албанији добило од НАТО-а инструкције да на Косово и Метохију не упућује веће формације ради напада на маршевске колоне ВЈ. Међутим, процењује се да немају утицаја на делове развијених ШТС који су се скривале по шумама и неприступачним пределима, које сада силазе у насељена места и запоседају напуштене касарне и друге војне објекте.

Очекује се да ће у току наставка разговора са генералом Џексоном руски командант, вероватно под притисцима из Москве, попустити и уступити део Аеродрома „Слатина“ КФОР-у. Нисам одушевљен овом информацијом, али се ту ништа не може учинити. Није ме изненадило када сам чуо да је председник Русије, Борис Јељцин, унапредио у чин генерал-пуковника Виктора Заварзина. Питам се шта то значи? Признање и награда!

До поноћи потписао сам Наређење, стр. пов. бр. 3110-159 од 12. јуна 1999. године, којим је регулисано да ће према „Динамичком плану демобилизације ратних јединица Армије“, поред војних обвезника бити

дијске бригаде - укупно 3.158 људи. У вези са стањем на територији каже да су у 23.00 часа терористи напали транспортно возило из састава 549. моторизоване бригаде у рејону села Лукаре. Том приликом убијен је један, а тешко рањен други војник, док је моторно возило остало на лицу места. У исто време напад је извршен и на моторно возило из 549. моторизоване бригаде у насељу Врањевац. У нападу су убијена три, а тешко рањен један војник. Нема потврде и података о именима погинулих.

Немам коментар на ове догађаје. Упозоравам да се покрети, посебно ноћу, боље обезбеђују, и да се забрани појединачно кретање моторних возила. Колона не сме бити мања од пет возила.

После разговора са Лазаревићем размишљајам шта да радим и кога да зовем да би се зауставило убијање мојих људи и дивљење ШТС на Косову и Метохији. Немам кога да зовем. Нико сада не може да помогне. „Зао дух“ је пуштен из боце, а нема ко да га врати.

У току овог трећег „дана мира“, уверени у снагу и „чврсте“ гаранције међународних снага безбедности УН, старешине и војници Треће армије журили су да што пре изврше последњи војнички задатак у овом „лудом“ рату и да стигну у наручје својих најмилијих. Уместо тога, дочекали су их они подмукли што су из заседе убијали и 1997. и 1998. и сада. Злочиначки рафали зауставили су њихове животе на Врањевац, у Лукару и Пећи. Из јединица Армије погинуло је пет, а рањена су два припадника Армије.

Погинуо је Личина Сафет, војник из 125. моторизоване бригаде од дејства ОБК у Пећи, и још четири хероја, чија имена још нису позната. (Наставља се)

Зашто су поново Путин и модерно наоружање Москве трн у оку Западу



НА СУПЕРОРУЖЈЕ РУСИ „ТРОШЕ“ ПАМЕТ, АМЕРИКА МИЛИОНЕ

Хиперсоник:
супербрзе
ракете прве
увели Руси

**Војни буџет САД 770, а руски 46 милијарди долара
У медијима подигли буку о претњама Русије и Кине**

Бројни медији у САД су док је трајала расправа о америчком војном буџету у Конгресу и Сенату данима објављивали текстове о великој опасности која прети најмоћнијој држави на свету од Русије и Кине.

Да би се оправдао раст војног буџета разни листови су плашили своје читаоце пишући о опасним намерама Русија и Кине. Тако је ових дана недељник „Њусвик“ писао шта све прети америчкој ратној флоти. Наравно да је акценат стављен на намере САД да „пресеку агресивна деловања Русије и Кине“.

Они који прате како се доноси војни буџет у САД, рећи ће да то није ништа ново јер се користи већ опробана методологија, прво се грађани преплаше страшним непријатељима, а онда им се објашњава да ће Америка сачувати своју доминацију и ефикасно се супротставити главним потенцијалним агресорима само се војсци треба дати још новца.

На годишњој конференцији за новинаре, одржаној у четвртак (17. децембра), руски председник Владимир Путин је објаснио да се из војних буџета види ко форсира трку у наоружању. Амерички војни буџет износи 770 милијарди долара, а руски само 46 милијарди.

Када су Американци почели да напуштају договоре о разоружању почела је трка у наоружању. Ми не намеравамо да идемо путем који су кренули Американци

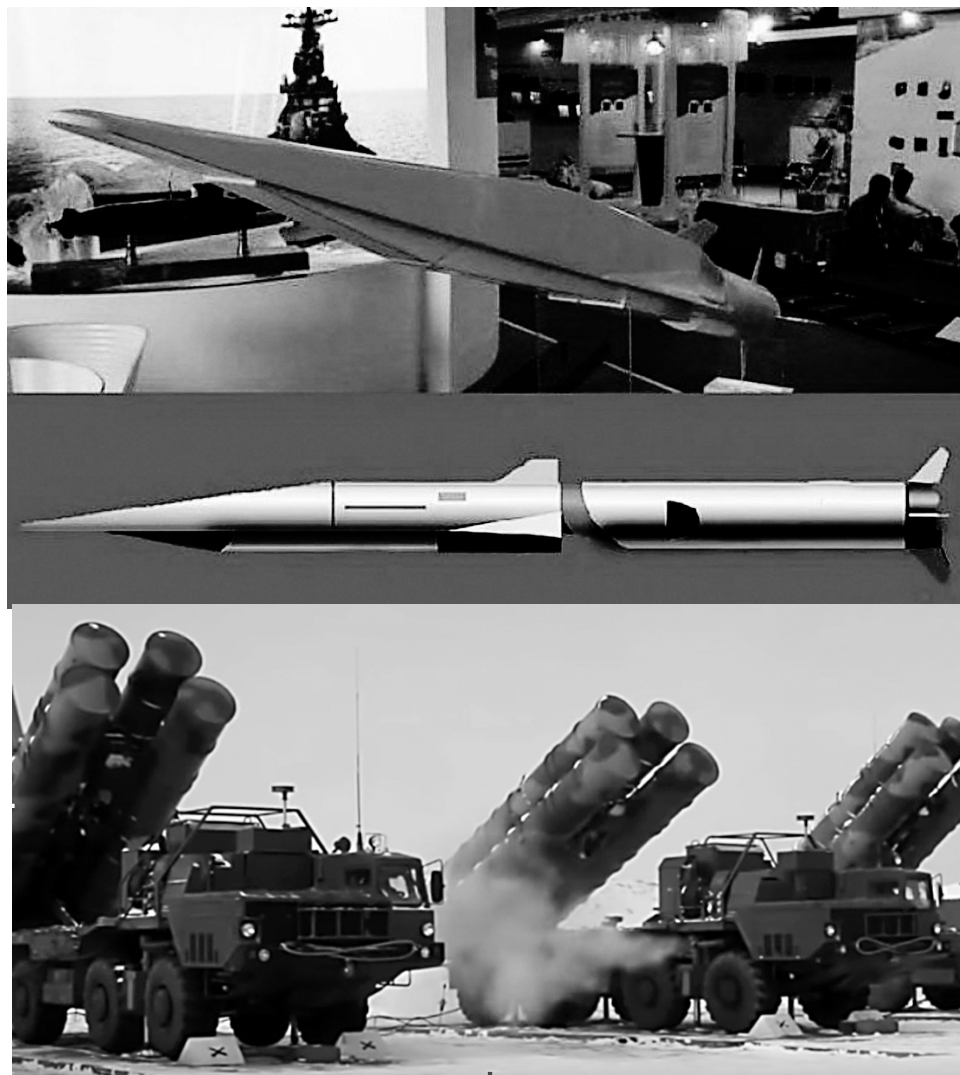


Тандем: Владимир Путин и сергеј Шојгу

и трошимо огроман новац. Определити смо се за развој хиперсоничног оружја које не може да заустави америчка противракетна одбрана (ПРО). Ми сада имамо хиперсонично оружје, а Американци га немају. Али, ми већ сада радимо на системима који ће једног дана бити употребљени против противничког хиперсоничног оружја - казао је Путин.

Минулих дана Руси су показали да је Путин у праву кад каже да је рад на хиперсоничној ракети „циркон“ већ завршен. А како је нагласио Путин, ласерско оружје „пересвет“ је већ на бојевом дежурству.

Није никаква тајна да је садашња Русија наследила од СССР научне институте који су одавно имали идеје и разраде најновијег оружја. Међутим, у време „Горба-



Руски ракетни систем С-500 погађа авионе на висини од 200 километара

НАТО ТРОШИ ВИШЕ ОД ЦЕЛОГ СВЕТА

Мада Американци тврде како им је сада Кина уз Русију најопаснији противник из војног буџета се види да САД три пута више троши за војску него Кина. Годишње Кинези за армију издвајају 260 милијарди. Највероватније је та сума већа ако се зна да многе земље имају и један део трошкова који су тајна.

Али ако се погледа ранг-листа земаља са највећим војним буџетима онда је јасно да НАТО троши за војску више него цели свет заједно. Индија троши 62 милијарде долара, Велика Британија 58, Саудијска Арабија 56, док Француска издваја 53 милијарде. Затим следи Русија са 46 милијарди, а потом Јапан са 45 милијарди и Немачка са 44 милијарде долара.

Без обзира на огромну разлику војних буџета у Русији су трошкови за армију 2018. смањени за 3,9 одсто, а 2019. за 4,5 одсто. Ове године Министарство финансија Русије предложило је да се размотри смањење трошкова за војску и полицију за десет одсто што је одмах изазвало незадовољство.

човљеве перестројке" и касније „Јељциновог катастрофалног деловања" сви ти пројекти су заустављени и годинама се на њима скупљала прашина све док Путин није подржао научнике да се врате старим добрим идејама и осавремене их.

Американци и њихови савезници све време покушавају да докажу светској јавности како Руси крше договоре мада је свима јасно да Американци троше огроман новац за своје војне пројекте. Кад је Путину у четвртак поставио питање новинар Би-Би-Сија „осећа ли он кривицу за погоршање односа са Западом после двадесет година владавине", руски председник је логично одговорио:

– Ко се војно приближава чијим границама. Неоспорно је да Америка и њени савезници у НАТО покушавају да направе потковицу којом би окружили и изоловали Русију.

У Министарству одбране су брзо реаговали и казали да су против, јер на другој страни супарници повећавају војни буџет. Економисти који су били за кресање војног буџета су то правдали тешком ситуацијом коју је направила епидемија вируса корона. Међутим, у руском народу никада није постојало расположење против армије.

На другој страни амерички војни буџет стално расте. За 2021. годину ће Америка



Лансирање интерконтиненталних пројектила са руске нуклеарне подморнице

НОВАЦ И ЗА АТОМСКЕ АРСЕНАЛЕ

Оружане снаге САД имају у копненој војсци 485.900 људи, а у војно-морским снагама 347.800, док Корпус морске пешадије броји 181.200 људи, а Воје ваздушне снаге имају 333.475 припадника. Нови буџет би требало да омогући Американцима да задрже преимућство у ваздуху. Планирано је да се набави 93 авиона Ф-35 за девет милијарди и сто милиона.

Амерички војни буџет је предвиђено и средства за модернизацију атомског оружја. Управа националне атомске безбедности (ННСА) је већ саопштила да ће модернизовати атомске арсенале укључујући и атомску бојеву главу W93.

за војску издвојити 740,5 милијарди долара. У Вашингтону сматрају да се са таквим буџетом могу супротставити „кинеској агресији" и „суздржавати Русију и друге потенцијалне противнике". Базни део војног америчког буџета је 635,5 милијарди долара и плус 69 милијарди за ванредне операције у иностранству, а 26,6 милијарди је намењено за програме националне безбедности у оквиру Министарства енергетике САД.

Бранко Влаховић,
дописник из Москве
Извор: „Вечерње новости"

Двадесет година од сукоба
на југу Србије

БИТКА ЗА ОРАОВИЦУ СРУШИЛА ПЛАНОВЕ АЛБАНСКИХ СЕПАРАТИСТА

Сектор Б Копнене зоне безбедности је био најделикатнији, јер је то подручје сукоба на југу Србије и у њега се ушло на крају, после борбе за Ораовицу, али ипогибије Радвана Ћазимија, званог капетан Леши, једног од команданата ОВГМБ

Вишемесечном сукобу на југу Србије већ се називао крај када је дошло до највеће борбе која је и одредила исход овог конфликта. Реч је о борби за село Ораовицу код Прешева, која можда по војним параметрима није била битка, али би се због свог значаја могла и тако назвати.

Почетком маја 2001. године, под окриљем ноћи, у село су убациване групе тзв. ослободилачке војске Прешева, Медвеђе и Бујановца (ОВГМБ), у којима је било и доста оних са ратним искуством са Косова и Метохије. Сва светла у селу су била погашена, чула су се возила а и повремени пуцњи. До тада у селу је боравила локална терористичка група, а сада су почели да за потребе паравојске регрутују мештане.

Блокирали су путеве који воде у село, а тиме су ставили у блокаду једну јединицу тадашње Војске Југославије (ВЈ). Припадници 63. падобранске бригаде покушали су да омогуће снабдевање тих војника водом и храном проласком кроз непријатељске редове. Први покушај је пропао, али је други, изведен иза леђа албанске паравојске, преко Ораовичког језера, успео.

ОВГМБ је покренуо напад на снаге ВЈ и МУП-а Србије 12. маја 2001. године у поподневним сатима. Пар дана је трајала размена ватре, а одговор Здружених снага безбедности (ЗСБ), ВЈ и МУП-а, уследио је 14. маја, уз сагласност Кфора, односно НАТО-а, будући да се све одвијало на рубу Копнене зоне безбедности. Овај појас ширине пет километара уз административну линију Космета, по Кумановском споразуму, у надлежности је команданта међународних снага у јужној покрајини.

Ставише, Кфор је пратио акцију у Ораовици из хеликоптера „апах“ и беспилотних летелица. Прецизним дејствима уништаване су ватрене тачке ОВГМБ, али ватрена подршка није вршена тешком артиљеријом већ минобацачима и бацачима граната. За уништавање бункера, уз одобрење Кфора, употребљени су тенкови.

Јединице ЗСБ су се 15. маја, око 20. часова, спојиле код млина у Ораовици и то је био крај планова сепаратиста да онемогуће улазак ВЈ и МУП-а у овај део Копнене зоне безбедности. Неки од њих су се предали, а

многи су се разбежали у правцу Космета и Македоније. Оружје су понели са собом, део арсенала су закопали, а један чип са оружјем су гурнули у Ораовичко језеро.

Ова драматична збивања најпотпуније су описана у књизи „Противтерористичка операција на југу Србије“, аутора Милосава Симовића и Николе Карановића. Безбедносни проблеми на подручју Прешева, Бујановца и Медвеђе почели су убрзо по окончању НАТО агресије, наводи се у поменутој књизи. Више стотина Албанаца из ових општина борили се 1998. и 1999. године у саставу тзв. ОВК. По завршетку рата, у јуну 1999. године, неки од њих су остали на Космету и у Албанији, неки су отишли у емиграцију, а већина се вратила кући. Они ће постати језгро ОВГМБ која се у јавности појавила 2000. године. Ова паравојска била је организована у шест бригада и располагала је са више од хиљаду људи наоружаних пешадијским наоружањем, минобацачима, а имали су и две хаубице.

Идеја им је била да на југу Србије изведу репризу збивања на Космету, да спроведу терор над цивилима и извршавају терористичке нападе на полицију, да изазову реакцију државе, коју ће представити као репресију над Албанцима, што би требало да доведе до укључивања НАТО-а и Запада у решавање насталог проблема, а крајњи циљ био је присаједињење Прешева, Бујановца и Медвеђе тзв. републици Косово.

У периоду од 21. јуна до 20. новембра 2000. године, када је сукоб ескалирао, на подручју три поменуте општине централне Србије извршено је 296 терористичких напада а убијено је пет полицајаца и шест грађана. Тако су 13. октобра те године, док је Србија била у превирању после петоктобарских промена, недалеко од Великог Трновца, погинула два полицајца а рањено их је једанаест.

До ескалације кризе дошло је 21. новембра 2000. године, када је ОВГМБ напала положаје МУП-а код села Добросин, Лучане, Кончуљ и Мали Трновац. Тада су погинула три а рањена су четири полицајца. Албански сепаратисти тада су успели да заузму део територије у Копненој зони безбедности на том подручју.

Међутим, политичка ситуација није би-



Војник са далекометном снајперском пушком „црна стрела”



ла као уочи рата на Косову и Метохији. Упадом у КЗБ, терористи су подрли ауторитет НАТО-а, а званични Београд је сарађивао са међународном заједницом на решавању ове кризе, пажљиво али и одлучно повлачећи потезе. ВЈ се налазила на ободу КЗБ, а да би ушла у њу требала јој је одлука команданта Кфора и на томе се радило.

Већ крајем новембра 2000. године, јединице МУП-а Србије успеле су да запоседу половину села Лучане, а крајем децембра преузели су контролу и над стратешки важном врху Свети Илија на планини Пљачковици, у близини Врања.

Сарадња ВЈ и МУП-а формално је институционализована 7. марта 2001. године, када су формиране Заједничке снаге безбедности. Кроз сарадњу са међународном заједницом, створени су услови да НАТО одобри улазак ВЈ у КЗБ. Ова зона, која се протеже од границе са Македонијом, уз административну линију Космета све до Црне Горе, подељена је у секторе А, Б, Ц и Д.

Сектор Б је био најделикатнији, јер је то подручје сукоба на југу Србије и у њега се ушло на крају, после борбе за Ораовицу, али и погибије Радвана Ћазимија, званог Капетан Леши, једног од команданата ОВГМБ.

Војска Србије и данас се налази у Копненој зони безбедности, где обезбеђује административну линију према Космету. Тешких инцидената нема, али војници, имајући у виду искуства са Космета и југа централне Србије, морају даноноћно бити на опрезу.

Милан Галовић
Извор: Политика



Фотографије ЕПА

владе и Владе Србије усвојена је информација о уласку Здружених снага безбедности у Копнену зону безбедности (КЗБ), али и јавна изјава „Амнестија је излаз“. Потписали су је потпредседник владе Немањин Човић, генерал Нинослав Крстић и, тада пуковник, Горан Радосављевић Гури.

То значи да албанске вође и представници званичних српских власти никада нису ставили потпис на било који заједнички документ, а органи Србије су на основу гаранција о полагању оружја ОВПБМ издали проглас „Амнестија је излаз“, који је био јавно истакнут на југу централне Србије. У њему су житељи овог дела земље обавештавани о томе да наше снаге располажу тачним подацима о грађанима три општине који поседују оружје, униформу, mine и другу војну опрему, док се они који су наоружани позивају да сав овај ратни материјал предају без последица. Већина припадника ОВПБМ учинила је то до 31. маја 2001, а у јулу исте године званично је дата амнестија за лица која су учествовала у

„РЕФЕРЕНДУМ“ ИЗ 1992. НИЈЕ ПРИЗНАЛА МЕЂУНАРОДНА ЗАЈЕДНИЦА

Помињање „референдума“ из 1992. године, на којем су се Албанци са југа централне Србије изјаснили за аутономију, а тиме и наводно право да се уједине са Косовом, чиме би фактички заокружили североисточне „границе велике Албаније“, у претходних 20 година постало је повремени пракса политичара из Приштине, али и из Прешева, Бујановца и Медвеђе. Ово изјашњавање не само да никада није признала држава Србија већ ни међународна заједница, чиме се легитимизује и сам повод побуне, започете која је кулминирала 2001. године. Томе доприноси и чињеница да је овај такозвани референдум организован тако што су Албанци гласали по приватним кућама без икаквог укључивања државе и посматрача, који би оценили регуларност тог процеса. То касније није спречило поједине албанске лидере да говоре о готово плебисцитарној подршци одвајању од Србије. Наиме, уписано је нешто више од 45.000 бирача, а „да“ је заокружило 97 одсто.

Још неке важне чињенице

НАТО ГАРАНТОВАО ДА ЋЕ ОВПБМ ПОЛОЖИТИ ОРУЖЈЕ

Албанске вође и званичници Србије никада нису ставили потпис на било који заједнички документ, а у селу Кончуљ, команданти побуњене паравојне формације потписали су Изјаву о демилитаризацији, у присуству представника алијансе, док је Београд одговорио прогласом „Амнестија је излаз“

Побуна такозване ослободилачке војске Прешева, Бујановца и Медвеђе подигнута на основу непризнатог „референдума“ Албанаца са југа централне Србије из 1992. године, са циљем да се припоје Косову, окончана је полагањем оружја ове формације, након што су њени команданти потписали Изјаву о демилитаризацији, у селу Кончуљ. Овај документ албански политички лидери су готово две деценије након оружаних сукоба погрешно интерпретирали као „Кончуљски споразум“, тврдећи да је Београд на основу њега наводно преузео обавезу да амнестира припаднике ОВПБМ, због чега су својевремено говорили и да није спорно да се њени припадницима подижу споменици.

Истина је, међутим, да су челници албанске паравојне организације 20. маја 2001. у Кончуљу, изјаву парафирали без присуства и учешћа представника тадашњих српских и југословенских власти, али су у овај процес били укључени међународни представници, тачније шеф НАТО канцеларије Шон Саливен. Како је „Политика“ својевремено писала, поред представника ОВПБМ, Саливен је наведен и као супотписник поменутог документа о демилитаризацији у својству сведока. Београд је на овај чин одговорио три дана касније – на заједничкој седници Савезне

оружаним сукобима против наших снага безбедности.

У име Албанаца изјаву о демилитаризацији су у Кончуљу, иначе селу код Бујановца, смештеном у Копненој зони безбедности, потписали командант ОВПБМ Шефет Муслију и његови сарадници Мустафа Шахири и Ридван Ђазими. ОВПБМ се уз помоћ међународне заједнице обавезала на потпуну демилитаризацију, разоружавање и распуштање, најкасније до 31. маја 2001, уз закључак да се окреће борби за права припадника албанске мањине кроз политички процес и да гарантује сигуран и миран улазак Здруженим снагама безбедности. Захтевало се и формирање мултиетничке полиције, тражило се да се КФОР стави на располагање за пријем оружја, као и да НАТО и мисија Европске уније могу, прате и верификују процес демилитаризације. На тај начин представници КФОР-а, мисије ОЕБС-а, посматрачке мисије ЕУ и НАТО-а одиграли су кључну улогу у потписивању документа о прекиду ватре, тачније о уласку Војске Југославије у „тампон зону“, као и потписивању изјаве о демилитаризовању ОВПБМ.

Као једна од политичких „тековина“ побуне на југу централне Србије, осим погрешне интерпретације „Кончуљског споразума“, остао је и термин „прешевска доли-

на“, који редовно употребљавају Албанци из Прешева, Бујановца и Медвеђе, вештачки спајајући ове три општине у једну целину. Овај израз заправо је синоним за „источно Косово“, како екстремнији албански кругови зову тај простор, алудирајући да би он требало да се припоји лажној држави. Албански активиста Белгзим Камбери, својевремено је настанак назива „прешевска долина“ објаснио речима да су термин Албанцима „уступили“ Американци у време сукоба на југу 2000. и 2001. године. „Прешевска долина је појам који су овде донеле америчке дипломате са циљем да буде избалансиран компромис између источног Косова и југа Србије“, објаснио је Камбери.

Чињеница је, међутим, да се општине Прешево, Бујановац и Медвеђа, у којима заједно живе Срби, Албанци и Роми, према административној подели Републике Србије, налазе у два различита округа са центрима у Врању и Лесковцу. Општина Медвеђа, наиме, удаљена је више од 150 километара од Прешева и Бујановца, а као део Јабланичког округа, смештена је на 47 километара од Лесковца и у њој, чак ни према признању самих албанских политичких лидера, никад није живело више од 25 одсто припадника њиховог народа, а према појединим тумачењима, тај удео данас износи око десет процената. Такође, појам „прешевска долина“ нема историјско утемељење ни према једном релевантном истраживању.

Никола Белић
Извор: Политика

Заставник Мићо Самарџија
о настанку елитне јединице некадашње
ЈНА о којој се мало знало

НАШЕ ФОКЕ ОСНОВАНЕ ПРЕ НЕГО АМЕРИЧКЕ

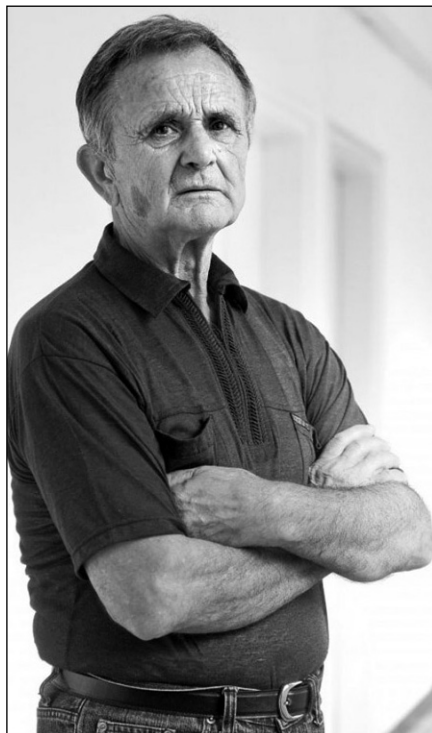
Стварно је 82. одред био и остао елита - каже Мићо. Морао си да будеш атлета и да на провери у комаду рониш четири миље, пливаш три, веслаш кајак пет, па га потапаш и вадиш. Био сам 13 година у „А тиму” где је стандард боравка од три до пет година. Ни сам не знам колико сам бусола променио и колико је моја пушка препливала са мном...

Добар део живота заставник Мићо Самарџија провео је „под Јадраном” као специјалац ЈНА. То му је, каже, и најлепши период. Рођен је почетком 1941. у Банатском Новом Селу. Његови, колонисти после Великог рата, схватајући да Швабе поново долазе где су живеле до 1918., продали су имање будућашто и ушли у један од последњих возова из Панчева за Босну почетком априла 1941. Поново у априлу, али 1991, Мићо, тазе пензионер, бежи из Сплита и стиже у родне Хумиће код Кључа. Ту га је сачекао нови рат.

Не воли Самарџија да прича о политици и како су „његови” три пута у веку остајали без игде ичега, али воли причу о јединици.

- У подводне диверзанте не може да се залута - каже Мићо. - После 16 месеци припремног курса 1962. и 1963. успео сам да уђем као један од осам, док је њих 40 отпало. Сви су у 82. одреду били спартанци, а први међу нама и најбољи, био је оснивач јединице, капетан бојног брода Стево Вујнић, родом од Кистања. Он беше ратни официр у НОБ и 1960. се вратио из Вашингтона где је био војни аташе. У Америци је научио значај овог рода војске и годину дана пре Американаца направио је Титове „фоке”. Ове године обележавамо шест деценија, а сем мене из прве поставе, сада као осамдесетогодишњаци, ту су и Петар Михајловић, мој кум, и новосадска легенда Јово Мрђа.

Селио се Мићо са својим диверзантима из Жупе Тиватске, где је јединица основана, до острва Катарина код Пуле, па у Дивулге. Мислио је да заувек остане крај мора док га почетком 1991. тадашњи заповедник, капетан фрегате Јосип Грабовић, Хрват, није позвао у канцеларију и рекао: „Остани што се мене тиче колико хоћеш, али видиш шта се спрема, имаш све за пензију”. То га је натерало да размисли.



Мићо Самарџија

ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

Самарџија каже да је само једну ствар покушао да сакрије од војске током целе службе. Наиме, уписао је Економски факултет у Сплиту, што је тада било забрањено.

- Велики командант Стево Вујнић дошао је на мој брод ненајављено и први ми пружио руку. „Само настави да учиш”, рекао ми је. Од тада, у мојој јединици не да је било дозвољено усавршавање, него је Стево све диверзанте подстицао да уче. Економију сам завршио за четири године.

Послушао је Мићо овог часног официра. Није гледао лом настао у јединици неколико месеци касније. Подводне лисице, како су звали наше специјалце, пребачене су у Кумбор. Из Сплита, Самарџија је једва изашао са супругом и седамнаестогодишњим сином Небојшом у претрпаном ауто. Син Симиша остао је на броду као војник по уговору. Пре одласка из града срео је првог команданта Стеву Вујнића који му је кроз сузе рекао: „Видиш ти све ово, изгледа да ћу поново против усташа да ратујем!”

- Стварно је 82. одред био и остао елита - враћа се Мићо омиљеној теми. - Морао си да будеш атлета и да на провери у комаду рониш четири миље, пливаш три, веслаш кајак пет, па га потапаш и вадиш. Био сам 13 година у „А тиму” где је стандард боравка од три до пет година. Ни сам не знам колико сам бусола променио и колико је моја пушка препливала са мном...

Необичне задатке имао је 82. поморски одред диверзаната. Рецимо, учили су италијански језик, па су „летовали” у иностранству по месец дана. Никад се није причало „како је било на одмору”. Чуваи су Броза на његовим чувеним путовањима „Галебом”. Искрцавали се ноћу из торпедних цеви подморница да упознају „лепоте Јадрана” и пловила на њему. О томе ни његова супруга, каже Мићо, дан-данас ништа не зна.

- Током вежбе „Подгора 72” надомак Сплита, Тито нас је гледао са брода. Колега и ја имали смо задатак да се искрцамо са десантног чамца пред „Галеб” и кренемо даље на задатак. Први пут у животу мој пар је погрешно и уместо на леђа, са чамца је скочио на трбух и у том узбуђењу заронио је погрешно, право у дубину. Изгубио је потом ваздух у систему, једва сам га дохватио и извукао полумртвог са двадесетак метара.

Чамца за спасавање није кренуо док није добио наређење, а оно је чекало самог Броза на палуби. Тек када је Тито схватио да је вежба кренула по злу и викнуо: „Спасавајте човека”, реаговали су и „залеђени” официри.

Приче времешног диверзанта о путовањима са Брозом Мићи су посебно важне. У Алжиру у луци био је са колегом под „Галебом”, када је видео другог рониоца да се приближава. Диверзанци су уљезу пришли са леђа и покупили човека у тешкој ронилачкој опреми. Искрцали су га на обалу, а испоставило се да је у питању Алжирац који се изгубио „по правцу” на курсу роњења. Очајни руски инструктор је за све кривио себе и целу ствар су после решавали безбедњаци, без галаме. Наше „фоке” су се кладиле да Алжирац више никад неће заронити.

- Задатак на путовањима је био да брод увек буде обезбеђен док је у пристану. По седам парова ронилаца је ишло са Титом као „невидљив пртљаж” обезбеђења. Он је волео да запиткује шта ми то радимо - препричава Самарџија.

У Нишу се Мићо 1963. током прве падобранске обуке, у трећем скоку



Фотографија специјалаца за успомену



Припадници специјалне јединице

приземљио на воз у покрету и сломио сва ребра са леве стране. Био је затим при уласку у торпедну цев подморнице спреман за искрцавање када је подморница грешком ударила у обалу. Спасовао је животе колегама у два наврата, а последњи живот који је спасао био је колеги Мустафи Хајрулаховићу, кога су тада звали Мумин.

- То је било у Шибенику и Мустафа се превише опустио и остао дуже под водом на већој дубини. Није пазио ни када је изграњао, него је изашао без декомпресије и позлило му је. Извукао сам га и ставио у комору за декомпресију, а онда сам га са доктором збринуо и послат је у Пулу хеликоптером.

Самарџија се свог Кључа и реке Сане докопао преко Мостара. Тамо су га полицајци са шаховницама упозорили да случајно не заночи у долини Неретве. Стигавши у родне Хумиће, таман када је почео да диже кућицу, позвао га је презимењак Драго, пуковник и командант Кључке бригаде, да обуче униформу и да „одговара за 100 пушака у селу“.

- Наравно да сам бринуо да нико не страда у селу, а младеж сам обучавао војним вештинама. На Сану код мене су долазили и диверзанти ВРС на обуку у кајаку.

Сведочи даље диверзант да му је у рату било најтеже када је слушао пре-

ФЕЈСБУК-СПЕЦИЈАЛЦИ

Времешни специјалци 82. диверзантског одреда однедавно комуницирају преко „Фејсбука“:

- Огромна већина се није обрукала. Мрља је Србин Слободан Прерадовић, последњи заповедник који је напустио одред, дан пред одлазак на Вис, на наговор супруге Немице. Он је Хрватима основао јединицу подводних диверзаната у време када је његов рођени брат био у нашој униформи и борио се против усташа. Разумем да одеш код својих, али да будеш злочинац против својих, никако.

нос догађаја из Добровољачке улице где је побијена млада војска. Акцију је водио Мустафа Хајрулаховић, исти онај коме је спасао главу:

- После рата прочитао сам и да је он наредио да се испуца она бацачка мина на Маркале у фебруару 1994. То је сведочио неки Муслиман. Није ми жао што сам спасао Мустафу, него што он није спасао себе остављајући децу из ЈНА на миру.

Самарџијин други син Небојша служио је у Младићевом заштитном пуку. Још два брата су била у ВРС. Године 1995. морали су сви да беже:

- Нисам хтео да останем у Босни. Не зато што сам нешто лоше урадио, него зато што су они мени већ други пут направили зло.

Драган Вујичић

Извор: *Вечерње новости*

Успомене из ЈНА

БОГ
И КАРОЛИНА

У јулу месецу 1985. године упловили смо на маскирни вез у ували Телашчица на Дугом отоку. Наше пловање Корнатским архипелагом представљало је изазов, а и задовољство. Осим тога планирали смо да се недељу дана окупамо у чистом мору и уживамо у изузетној природној лепоти. Преко пута нас, у ували, налазило се словеначко одмаралиште „Искра“, где је увек било весело. У самој ували било је доста усидрених јахти, тако да није владала монотонија. Једног дана смо кренули у обилазак наше обалске осматрачке радарске станице (ОРОСт), која се налазила на брду Грпшаћак, изнад увале Телашчица. Нас пет-шест официра је кренуло козјом стазом према осматрачкој станици, а на челу колоне је био капетан фрегате Б. П. који је био помоћник команданта за морално-политички рад. У свакодневном жаргону звали смо га Политичар.

На осматрачкој станици, у не баш војничком стилу, али у домаћинском расположењу, дочекао нас је командир који је био подофицир. Похвалио нас се како су ископали велики канал за уземљење и како су хеликоптери довели земљу. На тај начин су решили проблем оштећења електронских уређаја



приликом грмљавина. Одједном, у свом стилу, упита га Политичар: „Какво је стање морала и како раде партијска и омладинска организације“. Командир одговара: „Ми се овде само молимо Богу да падне киша и да нам драги Бог сачува Каролину“. Политичар се шокирао, јер су тада Бог и партија били на оштро супростављеним странама. Некако је тешко прогутало Бога, па упита: „Да ли другарица Каролина ради у кухињи“, мислећи да је то нека жена или девојка мештанка, која је ту запослена. „Ма не, Каролина је наша мазга. Наш спас. Она нам уз ово брдо доноси воду, гориво, намирнице, резервне делове, а и нас превози када смо уморни или болесни“. Слатко смо се насмијали забу-

ни око Каролине, а командир баш није било драго што јој се смејемо.

Тих дана смо имали прилике да видимо како Каролина добије задатак од морнара на брду и сама оде на одређено место по товар робе или по командира. Чудили смо се како она то све разуме и како зна на раскрсници да одабере прави пут.

Уживали смо у Каролиној ин-

телигенцији, елоквенцији Словенки из одмаралишта и чистом мору. Испловили смо пуни утисака. Данас је та осматрачка станица (изграђена у Аустроугарској 1911. године) постала туристички објект Форт Грпашћак - Интерпретацијско информативни центар. Верујем да је поглед на море са тог места божанствен. Бог није шкртарио када је тамо уређивао природне лепоте. Само Бог није баш добро регулисао редовност падавина. На том простору или се за час испадају велике количине кише или месецима с неба не падне ни кап.

Каролина је била највернија и најоданија „дама“ која је била на том делу Корнатског архипелага.

Ђорђе Пражић, к.б.б. у пензији

Освојена значајна
признања у МосквиПОБЕДНИЦИ
ФОТО-КОНКУРСА

Удружење војних пензионера Црне Горе има добру сарадњу са државним институцијама али није занемарило и међународну сарадњу са удружењима војних пензионера Србије, Македоније, Бугарске и Албаније.

Године 2013 Удружење је приступило међународној Асоцијацији генерала, адмирала и резервних официра у служби мира. То удружење окупља асоцијације из 34 земље Европе и Азије.

Представници Удружења војних пензионера Црне Горе учествовали су на конференцијама у Астани, Београду, Паризу, Братислави и Софији и дали допринос у раду. Од 2017. године Секретаријат асоцијације са сједиштем у Москви организује такмичење за најљепшу фотогра-

фију под слоганом „Волим те животе! Љепота ће спасити свијет“. Удружење војних пензионера Црне Горе, иако је бројно мало, на такмичењима је исказало умјетничку величину.

На такмичењима 2017, 2018 и 2019 било је запажено по броју наступа а Добрислав Бајовић из Никшића је узастопно три пута освојио прво мјесто. Ове године свако од учесника конкурса послао је по пет фотографија.

Очекивао се и ове године успех, али овако сјајан не! Десетог октобра жири Секретаријата у Москви прегледао је фотографије и прогласио побједнике. Вијест

жирија је изненадила и видно обрадовала Удружење војних пензионера у Црној Гори: Прво мјесто освојио је Павле Бандовић из Подгорице, друго Добрислав Бајовић из Никшића, треће Лабуд Лончар из Бара и шесто мјесто Ђорђе Трајчевски из Тивта.

Генерелни секретар Антониј Кумахов послао честитку и рекао да су фотографије из Црне Горе најљепше,

да су обишле све земље чланице и одсликале бајковите предјеле и љепоту Црне Горе.

Предсједник Удружења Жељко Вукић са сарадницима примио је мајсторе фотографије, побједнике из Москве и уручио им у име Управног одбора годишње признање за афирмацију Удружења и приказане љепоте Црне Горе.

Р. Здравковић



In memoriam

Душко Мајкић
(1955-2020)

РАТНИК ДО ПОСЛЕДЊЕГ ДАХА

После кратке а тешке болести, 12. децембра у 65. години живота, прерано нас је напустио Душко Мајкић, дугогодишњи председник Општинске организације УВПС Зрењанин и члан Главног одбора УВПС.

Наш колега Душко рођен је 25. 6. 1955. године у Житишту, где је завршио ОШ. Средњу машинско-техничку школу завршава у Зрењанину 1974. године, а Војну академију – рода везе, у Загребу и Београду 1978. године.

Службовао је у гарнизонима: Дуго Село, Карловац, Хан Пијесак, Зрењанин, Кикинда и Нови Сад.



Учесник је ратних дејстава у Хрватској 1991. године, у БиХ – 1992, а и у одбрани СРЈ од агресије НАТО-а 1999. године.

У заслужену пензију одлази 2006. године, у чину мајора рода везе.

До последњег даха обављао је одговорну дужност председника Општинске организације УВПС Зрењанин (од 2010. године), а члан Главног одбора УВПС је био у периоду од 2010. до 2014. године и поново од 2018. године. Био је веома активан у предузимању и реализацији активности војних пензионера.

Иза себе је оставио супругу Милку, кћерку Соњу и сина Николу.

Из личног угла

РАТ КОЈИ НАМ ЈЕ НАМЕТНУТ

Скоро ће година како свет, са мање или више успеха, ратује против невидљивог непријатеља који има облик и карактеристике непознатог вируса. Да ли човек довољно познаје природу и њене законе? По свему судећи – не! Све што постоји у природи, подложно је строгим јединственим и готово непроменљивим законима. Свако нарушавање тих закона одмах доводи до последица по живи свет, првенствено по човечанство. Интересантно је да многе умне главе, у животним калкулацијама, не узимају у обзир место природе и човека у њој.



У прошлости је човечанство имало сличне пандемије (колере, тифуса), а да никада у томе није видело учешће људи. Вирус је настао у природи коју је систематски и до крајњих граница нарушавао човек. Споменимо само бројне експерименте са атомском енергијом. Равнотежу је пореметио и непотребно брзи развој хемијске индустрије. Много је и других експеримената које човек изводи свакодневно. Многи од њих у супротности су са природним законима.

За све ово што вирус корона данас чини, човеку крив је само он. Ако може да, уз помоћ космичке технологије, оде на месец и друге планете, а јачи је од природе, не схвата да не сме и не може да је сатре. Па зар нису довољне свакодневне природне катастрофе – поплаве, земљотреси, орански ветрови, отапање ледника на половима...

Све је то „дело“ човека.

Појавила се голим оком невидљива сила. Реч је о вирусу корона. Човечанство је до данас прошло кроз два светска рата и хиљаде регионалних и локалних сукоба. У рату је правило да онај ко не познаје непријатеља, најчешће рат окончава губитнички. Наш непријатељ је сада вирус звани корона, или ковид 19, већ како га ко назива.

Велика је грешка оних који се против вируса боре тако што не верују у његову снагу, што одушак животу проналазе у кафићима и другим масовним сабиралиштима, супротно уведеним мерама.

Једино решење у актуелно време је да се што пре истражи све у вези са невидљивим непријатељем и да се на основу тога пронађе право противоружје. У противном се пандемија може упоредити са трећим светским ратом, који има обележје планетарног биолошког рата.

Стеван Стојановић

In memoriam

Миомир Џанкић
(1935-2020)

ИСТАКНУТИ КОМАНДАНТ

Недавно је редове Удружења војних пензионера Црне Горе напустио генерал-мајор Миомир Џанкић, цијењени командант, патриота, човек кога су красила војничка култура, етика и хумане људске особине.

Рођен у Пипетима код Даниловграда у револуционарној, ратничкој и партизанској породици Мата Џанкића, који се у јулском устанку 1941. године латио пушке и са два старија сина кренуо у народноослободилачку борбу.

Момир је био малољетан и остао са мајком, која је на њега утицала мудрим домаћинским, људским васпитањем и да се са њом брине о дому до повратка оца и брата. По завршетку рата основно школовање и гимназију завршава у Даниловграду. За даље школовање определили су га је љубав према војном позиву. Завршава академију као један од најбољих у класи и отпочиње службовање у гарнизонима Ђаково, Славонска Пожега, Пула,



Карловац, Загреб и Осijek. На свим дужностима исказао своје умијеће и способност као командир вода, командир батерије и командант дивизиона...

Седамдесетих година 5. пролетерској бригади

у Титограду био је потребан ауторитативни командант. Генералштаб ЈНА определио се за Миомира Џанкића. Одговорно и у складу са концепцијом одбране, обучавао је и оспособљавао јединице и старјешине за мирnodопске и ратне задатке.

Следи дужност команданта дивизије у Постојну. Потом је био командант Крагујевачког корпуса. Са те дужности одлази у заслужену старосну пензију.

За заслуге у ЈНА добитник је бројних одликовања и признања. Мјесец дана прије смрти, Миомиру је уручена Споменница Руске Федерације поводом 75 година победе над фашизмом.

По одласку у пензију, душевни мир је нашао у обнови породичног дома, уређењу имања, у засадама воћака и винове лозе.

Генерал Миомир Џанкић, био је узор части, поштења и међуљудских односа. **Р. Здравковић**

Грађевина сведок наше прошлости

ЗАБОРАВЉЕНО СРПСКО
СВЕТИЛИШТЕ

Кулу Небојша многи су заобилазили или избегавали као да је кугом заражена; једини њени верни посетиоци постајали су мртви и сва њена прича заокружавала се страдањима

Пре нешто више од два века или 1816. године, на Ђурђевдан, изречена је смртна казна двојици Срба, тачније говорећи тројици. Један од њих био је аустријски капетан, кордонџија или међаш и Карађорђевој војводи из Првог српског устанка 1804-1813. Године по имену Радич Петровић, други Ваљевац, војвода Петар Николајевић, звани Молер, школовани сликар, устаник, председник Народне канцеларије (Владе Србије) у периоду од 1815. до 1816. године, а трећи неки несрећни кујунџија, Јован Деља, који се ба- вио једним од најстаријих заната, оним што је најбоље умео, а то је било фалсификовање новца. Прве две наведене личности били су родољуби, устаници, ратници, јунаци, крвљу и ранама овековечени, а трећи класичан криминалац, кривотворац и човек склон злоупотреби свог заната.

Но, без обзира на дијаметрално супротно опредељење, сви су исту судбину доживели, осуђени су на смрт даљењем, па је тако, по турским мерилима, родољубље изједначено са кривотворењем новца. Сва тројица су, по извршењу најстроже пресуде, остављени на Калемегдану, на Ђубришту, само у доњем вешу, да трну као последње протуге, избачени из казамата Небојша куле, озлоглашеног утврђења, иако се за капетана Радича и Петра Молера знало да су заслужни за слободу свога народа, па су самим тим морали да стекну изузетно високу вредност у историји и ратништву поробљеног српског рода као непомирљиви борци против вишевековног турског освајача. Заправо, да иронија и зла судбина буду комплетне, они нису осуђени од стране угњетавача, већ од Срба, оданих поданика тадашњег владара, које Милоша Обреновића, човека који је најмање трпео слободоумље, непослушнике или образованије од себе.

Заједничко за Радича и Молера било је то што су о кнезу Милошу потпуно исто мислили: већ у раној фази Другог српског устанка препознали су у њему апсолутисту, човека жељног власти и богатства и зато су се свим силама трудили да ту његову неизмерну похлепу на било који начин обуздају и ограниче.

Млада грана демократије

Посебно је то настојао Петар Николајевић Молер, који је и пре подизања Таковског устанка 1815. године тражио од које Милоша да се власт дели на четири једнака дела. Милош Обреновић је на тако нешто декларативно пристао; он није могао да трпи никога блиско себи, посебно не изворима власти и богатству. Иако неписмен, умео је урођеним лукавством и склоностима ка изигравању сопствене речи врло вешто да уклони Павла Џукића, проту Матеју Ненадовића и Петра Молера, а под посебном контролом да држи митрополита шабачког Мелентија Никшића, који се, попут Милоша, на власт лепио као медвед на кошницу.

За наведене личности, супарнике Милоша Обреновића, поједини историчари кажу да су били нека врста првих српских опозиционара у тек зазеленој држави или рана појава демократских клица која је на својој кожи жестоко осетила шта је могла да предузме апсолутистичка власт када јој се супротставе опоненти. Од времена кнеза Милоша Обреновића и његовог суровог модела обрачунавања са

представницима супротног мишљења до дана данашњег у Србији није могла да узрасте млада грана демократије, а да је власт није поткресивала, спутавала на све могуће начине или немилосрдно прогањала, а када ни један од тих наведених метода није успевао, тада се прибегавало физичкој ликвидацији као најсигурнијем начину обрачунавања. Све је то још пре више од два века Милош Обреновић успешно демонстрирао (могло би се рећи чак и патентирао), јер су читаву његову властину (у два наврата: од 1815-1839. године и од 1858- 1860.), ма колико добра земљи даривао и упорно чулао из турских канџи, ипак наткрилила немилосрдна и смртна кажњавања његових противника. До ког је нивоа Милошева суровост ишла најбоље сведочи црна листа уморених за коју не може да се каже да је своју кулминацију доживела са Карађорђевог смрћу 1817. године. На тој црној листи јесте глава једног војводе српског народа, али постоји и читав низ оних за које се сасвим поуздано може рећи да су биле знамените и заслужне у српском роду.

Погубити вредне главе могла је само подла и довољно осiona сила предиспонирана за такво целатско дело неразумља, човек довољно заглабљен у крви сопственог народа.

Када се на тој црној листи смакнућа прочитају сва имена, онда произилази да су Радичева и Молерова биле нескромне по својим вредностима, прва ратничка (по чему се може закључити висока војна која би данас била у рангу генерала), а друга председника владе у најранијем зачетку називи нове демократије, обе војводске, ослободилачке, бунтовничке, непомирљиве са рођошћом, али и оне које је српска револуција прогутала као недовољно прилагођене новоуспостављеном систему власти, дволичја, лицемерства и издајништва. Кажњеничка страна није у исто време остала упамћена као губитничка (чак је у великој мери заборављена и гурнута на историјски слепи колосек), већ као она која је показала истинско српско лице и власт и народа.

Оголићена истина

Можда је далеко сврсисходније било да је разоткривено само наличје, јер би се у том случају веровало да је права вредност у задатој речи, чистом образу и дубоком поштовању личности?

Овако оголићена истина нема излаза и све се бездушно и бесконачно врти у једном истом и зачараном кругу у коме је равнотежно стање између центрипеталне и центрифугалне силе толико чврсто успостављено да је потпуно разумљиво зашто Срби данас не разликују лаж од истине, задату реч од празног обећања или до-

следност од површности и алчкости.

Животни пут капетана Радича Петровића делимично је описан у делу „Карађорђево поочим Радич Петровић и покрштеница Зорка“ од Јоксима Новића Оточанина из 1866. године, али се оно не дотиче његовог погубљења, већ удаје за Сарајку Алку.

Дело је више наклоњено Радичевом романтичном животу (три пута се женио) него ратничком, које је и те како био наглашено, препуно рањавања и сукоба са Турцима. Са друге стране, Молеров живот детаљно је описан у књизи „Војвода Петар Николајевић Молер“ из 2006. године, написан од стране Велибора Берка Савића, који је систематски и студиозно проучио живот једног од најзнаменитијих Ваљеваца. За ову књигу од посебне је важности било поглавље које се тицало заточеништва у кули Небојша у Београду као и сав чин срамне предаје двојице јунака из Првог српског устанка, који је томе претходио. Поглавље „Прва жртва друге сече кнезова“ из истоимене књиге (стр. 161-174) на изузетан начин је показало да је српска прошлост толико тесно повезана са садашњошћу и будућношћу да само онај ко не жели ту спону да види или срачунато преко ње прелази, чини то из ситних интереса или ради обмањивања других. Сваком оном ко пажљиво прати и повезује историјске чињенице, судбине двојице Карађорђевић војвода недвосмислено говоре да су од тог времена постављени тврди темељи не константне сече кнезова, већ немилосрдног обрачунавања са сваком вредном српском главом и да су у том срамном чину свесрдно учествовали Срби-властодршци, повинујући се страњним силама, слепо верујући да ће се њиховим злочини и издајства прикрити негде у тамним историјским ходницима и вилајетима.

Жртве Радича Петровића и Петра Николајевића Молера у потпуности симболизују касније догађаје и све осуде изречене на рачун српских патриота за које су се, под туђом пропагандом, брже-боље везивали термини националиста, терориста или злочинаца. Најиздашнији у том погледу остао је колонијални запад, исти они који је све то до тањина развио, а системе расизма, фашизма, геноцидности, колонијализма и неоколонијализма или апартејда увео у светску терминологију и показао њихову практичну страну до детаља, тако да данас ни једна од тих назова развијених земаља није без бар једног злодела темељно спроведеног у дело. Такви се данас представљају као доследни борци против сопственог зла да би цинично упирали прстом у друге за које се зна да су се вековима борили само за своју голу егзистенцију и слободу!



Много је догађаја везано за београдску кулу

Пљачка туђе сировине

Довољно је за примере узети судбину североамеричких или латиноамеричких Индијанаца, афричких робова који су као радна снага пребачени у „демократску“ земљу ради голе експлоатације, страдање Индијаца под колонијалним великобританским терором и крађу националног богатства, турски геноцид над Јерменима, а да се не помињу немачка и хрватска зверства из Првог и Другог светског рата над Русима, Пољацима, Србима, Јеврејима и Ромима, вијетнамски злочини или перманентно организовање и учешће у локалним ратовима, посебно блискоисточном и балканском, назови неко „арапско пролеће“ које се у коначном смислу претворило у најогољенију пљачку туђе сировине – нафте. Ни један савремени ограничени сукоб није могао да прође без светских полицијаца САД и Велике Британије, а посебно не без њиховог циничног одређивања туђих интереса или граница државе. Вероватно да ни сво светско богатство, када би се похранило у њихове незајажљиве трезоре, не би задовољило свеукупне алаве прохтеве, јер би увек постојало нешто допунско, неиспуњено, изнуђено, условљено, „демократско“, неопходно потребно итд.

Дугачка сенка злочина и непријатељства према српском народу неће нестати са балканских хоризоната све док његове интересе не буду водили људи вољом народа избрани – зато се на власт и доводе они које је исти тај западни мрзитељ одабрао и поставио на трон; зато су њима деспотизам и диктатура у крви, а демократија опора као горки пелин. Од времена власти Милоша Обреновића и његових крвавих трагова запутила се готово сва потоња српска политичка врхушка тим провереним стазама, а само часни изузеци, они који нису испред интереса народа и државе постављали туђе, остали су да као усамљени светионици светле и говоре о светој слободи, независности, самосвојству и путу у сопствено одређење и оздрављење. Једино под условом да то прокле-

то вазалство и издајство народних интереса нестане, оборене главе капетана Радића и Петра Молера, ма колико времена од тада протекло, неће бити узалудно жртвоване нити ће њихове покопане кости иструпити у забораву и безнађу.

Ово штиво инспирисано је усамљеничком кулом на зараслим обалама Дунава где и дан-дanas читава околина одише незаслуженом непажњом, неодржавањем, небригом и заборавом. У њој и око ње, међутим, окупљале су се мртве, што побијене, што реком довучене, српске главе и недужни животи и ту себи налазили заједничку утеху у сабирању пострадалих бића као

да су знали да ће бар њихове кости у вечној заједници наставити да се снаже и опомињу живе. Небојша кула и њена шира околина нису ништа друго до српско светилиште, ништа мање значајно од Јасеновца, Јадовна, Шумарица или других стратишта којима је, нажалост, српски народ пребогат.

Незаобилазна представа

Небојшу кулу мали број људи данас посећује, чак многи и не знају где се она налази, иако је упечатљива и лако уочљива са предивног калемегданског виса. Она је исте обновљена и како-тако споља и изнутра преуређена, али није дотерана њена шира околина да би многи путеви неопсредно водили ка њој. Ма колико се у њој налазила магично привлачна историја једног пребогатог народа, коме је провиђење доделило да живи на најбалгороднијем и најчаробнијем делу европског тла, на коме ни најледенији таласи, а ни најврелији налети не могу да умање њену привлачност и лепоту, ипак су људи нимало или мало шта учинили да она постане неизбежна и незаобилазна представа дугог времена постојања Срба на овом простору.

Кулу Небојша многи су заобилазили или избегавали као да је кугом заражена; једини њени верни посетиоци постајали су мртви и сва њена прича заокружавала се страдањима. Она није само пуста опомена и упозорење да се треба освестити и заблуде, што нам их је историја даривала и оставила за собом, искористити тако да никада више то исто не буде, већ и науку како једна генерација олако препушта наредној да она просуђује о нечему што не може, поред све добре воље, чак ни разумно да схвати. И није само проблем у забораву, већ и сакатом предању, причи у загонеткама, фрагментима и тривијалним оставштинама које никога не обавезују, не обавештавају, не погађају и не дотичу.

Када је тако, онда је заиста велико чудо како се и та кула Небојша није зарушила и пре времена своје какве-такве обнове.

Када време нагриза, тада ни камен није

вечан ма колико се чинило да му је бесмртност задивљујућа и обезбеђена еонском компонентом постојања.

– Није мени жао мене, предобри мој Петре Николајевићу; ја сам одавно прегазисо шесту деценију живота, можда загазио и у седму, ма ко зна коју по реду? И ко је тај што треба то да ми растумачи: шта је истина кад ме нема ни у једном летопису, а и да ме којим случајем има, ја опет, овако неписмен, не бих знао колико ми је! Но, било га ил' га не било у тим записима, ја сам своје засигурно одживео, поодавно поорао и пожњео – ево ме у овој злогласној кули, па за чудо ни за чиме не жалим, мој Петре...

Нека ње, векови је сатрли – нека мене, туђа ме злоба изјела – нека ових проклетих Турака, куга их похарала... Ал' једно никако не могу да прежалим и с тим да се помирим...

Хладњикави северац задува са Дунава кроз прозоре куле Небојше, иако је већ Ђурђевдан куцао на календарски праг, а младо зеленило утискивало свој печат по околном крају и одавно запевало заједно са читавом врапчјом калемегданском хордом.

– Жао је мени тебе, мој Петре... Зашто да твоја млада глава допадне овог смрада и турканлука? Зашто да се прекине твој умиљати глас и твоја памет, таква писменост и мудрост, твој дар да осликаш наше задужбине, а, богами, и твоја реч што уме да уједе као љута гуја? Зашто ми Срби не чувамо своје, баш такве што вреде и доносе корист, већ их као губавце од себе распиру јемо, развлачимо и кажњавамо? Зар ради неписменог Милоша и његове својеглавости или оних његових подрпанаца и подрепаца којима дивљи лук из турова вири ма колико они то прикривали и господом се представљали?! Еј, па сви они заједно не могу три српске речи да саставе, а да једну турску не излају! Свакоме је кажипрест пре у носу или на пиштољу него ли на челу! И даље грокћу као свиње кад се ваздуха хватају!

Опет се јави хладњикави северац са реке као да самим зидовима куле није било довољно студени током минуле зиме или оних сурово ледених дана у току четвородеценијског климатолошког циклуса у времену од 1770. до 1810. године, па их је то још требало „натапати“ новом количином хладноће и суровим продорима голомразике, која је умела да уједе све до сржи језиво леденог тесаног камена.

– Хвала теби, мој капетане врли, на тим лепим речима. Ипак, знај да наше муке неће дуго потрајати, све ће се брзо и лагодно завршити: Срби нас предали – Турци подавили; Срби то учинили уочи Ђурђевдана – Турци докрајчили за Ђурђевдан. Куд ћеш лепше и корисније, мој Радичу Петровићу?

– Знаш, Петре, кад сам ономад прешао у Србију и дошао к теби у Београд, помислио сам весело: „неће нама Турци више господарити, задизати и спуштати женске сукње, мерити вратове и кочеве као еспаи нити разрезивати дебели харач и остављати тек толико да не поцркамо од глади.“ Помишљах ја тако, па се као дете зарадовах, али ускоро видех да се у својим старим и лудим годинама грдно преварих... Ех, памети моја пуста на шта ме наведе!...

Проф. др Владо Милићевић



Пише: др
сц. др Часлав
Антић

Грчеви у ногама

БОЛОВИ КОЈИ ЗАГОРЧАВАЈУ ЖИВОТ

Уколико су грчеви настали због диуретика, обавезно се јавити лекару, јер узимање калијума на своју руку може да доведе до његове претеране концентрације у крви, што није добро.

Мишићни спазми (грчеви) су релативно честа појава, а дефинишу се као изненадне невољне (болне) контракције неког мишића или неке групе мишића. Грчење се јавља обично само на једној страни, најчешће у пределу потколенице, мада може и у пределу стопала. Траје од неколико секунди до десетак минута. После грча може да остане бол у пределу захваћеног мишића, који траје и до неколико сати. Грчење може да буде веома јако, болно и непријатно. Догађа се да у потпуности онеспособи пацијента.

Посебно непријатно је ноћно грчење, који буди из сна. Ти ноћни грчеви могу у потпуности да поремете циклус спавања. Грчеви ногу могу се појавити код свих особа, али најчешће се јављају код жена, старијих особа, затим код оних који болују од разних хроничних болести, као што су дијабетес, неуролошке болести, код особа које су у стању напетости, код трудница, код људи који су имали повреде, код спортиста...

Шта изазива грчеве у ногама?

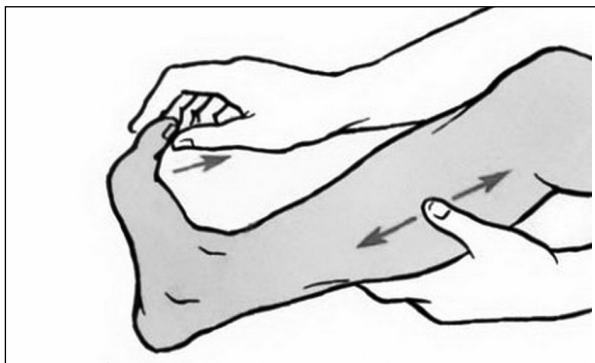
Грчеви у ногама могу да настану као последица више различитих стања. Врло често се узрок не зна, али постоје извесна стања и здравствени проблеми који могу да помогну у утврђивању узрока.

Најпре, реч је о поремећају циркулације у ногама. Потом о оштећењу нерва у ногама или о проблему са кичмом. Код старијих особа, због оштећења циркулације, може да дође до оштећења мишића и нерва, што само по себи доводи до изненадних грчева.

Грчеви се јављају и када јетра не успева да из организма избаци штетне материје. Труднице, због ношења плода, имају већи притисак на доње



Решавање проблема уз помоћ глицерина



Масирање места бола

екстремитете који може да доведе до грчева, али и стварања проширених вена и хемороида.

До грчења мишића може доћи и због узимања појединих лекова, као што су диуретици. Ти лекови подстичу изbacивање течности и електролита из организма, поготово ако се узимају сваког дана. Услед губитка течности и електролита, поготово калијума, важна је њихова надокнада. Уколико су грчеви настали због диуретика обавезно се јавити лекару, јер узимање калијума на своју руку може да доведе до претеране концентрације тог елемента у крви, што опет није добро.

Претерано вежбање, али и вежбање уопште, такође може да створи здравствене проблеме у виду грчења мишића. Сличне последице доноси и недоvolан унос течности.

Тровања разним супстанцама обич-

Промрзлина или смрзотина настаје као акутна манифестација на дејство ниске температуре. Фаворизујући фактори су повећана влажност ваздуха, телесни напор, алкохолисаност. Настаје смрзавање коже, поткожног ткива, мишића и костију. Промене се јављају најпре на прстима руку и ногу, у пределу пете, на носу, бради, ушним шкољкама. ПромрзLINE најчешће настају при температури око нуле или ниже. За настанак промрзлина нарочито је важно деловање ветра велике брзине и то може довести до промрзлина и на нешто вишој температури. Важна је и дужина деловања ниске температуре која може довести до спуштања унутрашње телесне температуре на 18-21 °C. Ово се често дешава код алкохолираних особа и наркомана који стижу у болнице у дубокој хипотермији и коми.

Испољавање је могуће у четири степена:

Први степен - примарна реакција на дејство ниске температуре је бледило коже изазвано снажном вазоконстрикцијом њених крвних судова. Затим следи вазодилатација (ширење крвних судова) праћена модрилом и отоком коже, сврабом, осећајем печења у трајању од неколико сати.

Други степен - карактерише се

но доводи и до истоветне реакције мишића.

Како се лече грчеви у ногама

Пре свега важно је открити узрок тих грчева. Уколико су у питању лекови, терапија се мења и њу може да одреди изабрани лекар. Уколико је нешто друго у питању, добро је испитати грчеве до детаља.

Веома је значајно урадити лабораторију на електролите натријума, калијума, магнезијума, затим ултразвук стомака, посебно доњег, доплер крвних судова доњих екстремитета.

Прва помоћ

Када грчеви створе проблеме, треба мишиће истегнути и масирати, чиме се ситуација олакшава.

Болан мишић треба намазати неком антиреуматском машћу или кремом за болове (гел волтарен, диклофенак 1%, хепатромбин). Потом попити неки лек за болове као што су парацетамол, андол, бруфен... Лекови за болове не могу одмах помоћи, али могу смањити болове.

У организам треба унети довољно течности.

Ако је грч последица узимања лекова за измочкавање, треба појести неку намирницу богату калијумом или магнезијумом, рецимо парадајз. Грчеви у ногама нису опасни по живот, али ако се често понављају и дуго трају, загорчавају живот.



ПромрзLINE

ЧЕТИРИ СТЕПЕНА ВЕЛИКЕ МУКЕ

Боље спречити него лечити

појавом везикула и була (већих и мањих мехура)

Трећи степен - присутна је некроза коже и поткожног ткива са јаким боловима, придодатом секундарним инфекцијом и могућим другим компликацијама.

Четврти степен - означава гангренозне промене свих ткива захваћеног дела тела.

Рововско стопало представљају смрзотине на стопалима настале при дуготрајном боравку у влажној средини, при температури од око 0°C, па и нешто вишим. За њихов настанак је од посебног значаја присуство преципитирајућих фактора: успорена циркулација изазвана дуготрајним стајањем или ограниченим кретањем у тесној и влажној обући (војник у рову).

Повређеног према могућностима, пренети у топлу просторију, скинути влажну одећу као и све што стеже: нпр. чарапе, чизме, ципеле, рукавице, прстен. Мехури се не смеју отварати, само се покрију стерилном газом. Прсти на рукама и ногама држе се одвојени уметнутом меком и сувом тканином. Ако је доступна медицинска помоћ, боље је на захваћена подручја ставити суву стерилну газу, смрзнути екстремитети морају се имобилизовати, повређеног транспортовати у медицинску установу.

Ако медицинска помоћ није доступна, можете дати прву помоћ загревањем смрзотине. Смрзотине се не смеју нагло загревати стављањем у топлу воду или покривати термофори-

ма. Да би се спречила појава локалних механизма деструкције, који се максимално развијају за време наплог загревања, пре третирања локалне повреде топлотом треба започети загревање унутрашњости тела (уношење болесника у топлу просторију и давање топлих напитака). После подизања температуре треба започети загревање смрзнутих делова тела у води почетне температуре 10 до 15°C. Температура воде поступно се повећава, сваких пет минута за 5°C, до максималне температуре од 40°C. Трљање смрзнутог дела тела снегом или рукама, или излагање извору топлоте је забрањено јер такав поступак редовно узрокује још већа оштећења и ствара повољне услове за инфекцију. За време загревања дати лекове против болова, с обзиром да је загревање смрзотине веома болно.

Смрзнути делови тела морају потпуно мировати - мора се извршити имобилизација приручним или стандардним средствима. Пре имобилизације смрзнути део се мора обмотати меком, по могућности вуноном тканином. Промрзли делови не завијају се завојем нити се смеју навлачити чарапе које стежу. Фиксација уз имобилизационо средство мора бити лабава. Смрзнути доњи екстремитети морају бити у повишеном положају, а положај повређеног је лежећи. Дајте болеснику топле, зашећерене напитке да би надокнадили изгубљену течност.

Извор: Стетоскоп

Како побољшати слух

ТЕХНОЛОШКИ БУМ

Један од најчешћих здравствених проблема у свету, који веома лако може да се реши, јесте оштећење слуха. Статистике указују да једна од шест одраслих особа има оштећен слух. Тестирања су потврдила да две трећине одраслог становништва наше планете изнад од 70 година живота има оштећење слуха. Тај проблем повећава ризик од настанка деменције и депресије, због друштвене изолације услед смањења когнитивне функције.

Оштећење слуха утиче на квалитет живота много више него што се сматра.

Управо из поменутих разлога, у ото-аудиолошким центрима ZONEX свакој особи и сваком решењу приступа се индивидуално и темељно. Нема изговора за одлагање решења, односно коришћења слушних апарата. Захваљујући високој технологији, ови слушни апарати су веома поуздани. Они не само да појачавају

звук, већ филтрирају звуке и издвајају говор од околне буке. Веома дискретни „помоћници“ опремљени су сензорима и вештачком интелигенцијом која омогућавају разумевање говора у сваком окружењу, чист и јасан звук.

Ото-аудиолошки центар Zonex присутан је на нашем тржишту 25 година. У својим специјализованим центрима у Београду и Новом Саду врши дистрибуцију слушних апарата реномираног светског произвођача који у својој палети производа има одговарајуће решење за сваку особу којој је слух оштећен. Осим производа врхунске технологије, ови центри пружају стручне и свеобухватне услуге особама које користе

слушне апарате, као и консултантске и услуге овлашћеног сервиса, затим додатну опрему, батерије за слушне апарате и индивидуалне шкољке за слушне уређаје.

Своје производе и услуге Zonex пружа уз налог војног и цивилног осигурања.

Адресе ото-аудиолошких центара Zonex:

Београд, ул. Сазонова 18а, Врачар тел. 011 3443 081

Нови Београд, ул. Булевар Црвене армије 11в Насеље Белвил (зграда „Лала“) тел. 011 77 09 099

Нови Сад, ул. Булевар ослобођења 111 тел. 021 66 22 757

NAJBOLJE Rešenje za Vaš Sluh

- BESPLATNA provera sluha
- BESPLATNA proba slušnih aparata
- BESPLATNA nabavka aparata preko civilnog osiguranja
- BESPLATNA nabavka aparata preko vojnog osiguranja
- KUPOVINA na 12 mesečnih rata
- POPUST za gotovinsko PLAĆANJE
- ORIGINALNI američki proizvod vrhunskog KVALITETA

SLUŠNI APARATI

Београд, Сазонова 18а
Тел: 011/2435-924

Нови Београд, Булевар Црвене армије 11в
Тел: 011/77-09-099

Нови Сад, Булевар Ослобођења 111
Тел: 021/66-22-757

www.slusniaparatizonex.rs
info@slusniaparatizonex.rs

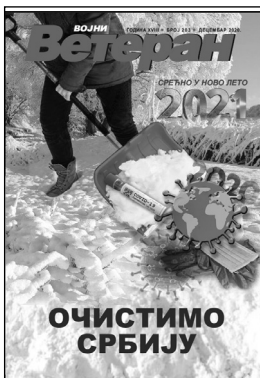




Интерно гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ
Удружење војних пензионера Србије Београд,
Браће Југовића 19

ЗА ИЗДАВАЧА
Љубомир Драгањац



Дизајн
насловне
странице:

Милен Чуљић

Година XVIII. Број 203. ДЕЦЕМБАР, 2020.

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милен Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ
Др Часлав Антић мр Александар
Симоновски, мр Милан Шумоња,
Будимир М. Попадић, Душан Старчевић,
Влада Ристић

ДОПИСНИЦИ

Предраг Добић (Сремска Митровица),
Радивоје Здравковић, (Подгорица),
Будимир М. Попадић (Нови Сад),
мр Александар Симоновски (Крушевац),
Стеван Стојановић (Шабац),
Драгослав Ђорђевић (Крагујевац),
Драган Дабетић (Зајечар)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ
Будимир М. Попадић М. Чуљић, дописници
и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА
Редакција

Лист излази месечно.
Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА
Пан-пласт, Београд

Адреса, Београд, Браће Југовића 19

Ел. пошта: uvps.veteran@gmail.com
Сајт Удружења <http://www.uvps.rs/>



ЦИП –
Каталогизација у
публикацији
Народна
библиотека
Србије Војни
ветеран ИССН
1452-3809

Адвокатске услуге за КВП

БЕСПЛАТНИ САВЕТИ И ПОВОЉНИЈЕ ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

На основу уговора о пословној сарадњи закљученог са УВПС, адвокати:
***Ивана Ц. ЈОВАНОВИЋ**, из Београда, ул. Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ „Иванијум“), тел. 011/2644384 и 064/1735395; Клијенте прима: уторком: од 17.00-19.00 часова;
За потребе војних пензионера обављаће следеће правне послове: даваће бесплатне правне савете и пружаће све остале адвокатске услуге уз накнаду по важећој адвокатској тарифи умањеној за 30 одсто (адвокат Ивана Јовановић).

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

Уколико користите услуге у вези сахра-не преко Удружења војних пензионера Србије требало би да знате да услуге могу користити чланови УВПС, чланови њихових породица, као и сви остали војни осигуранци.

Преко Удружења могу се добити комплетне услуге везане за сахрану:

- организација и заказивање термина за сахрану или кремацију,
 - упис у матичну књигу умрлих,
 - спроводница за пренос покојника,
 - штампање посмртних плаката,
 - продаја погребне опреме,
 - превоз покојника,
 - организација војних почаста,
 - помоћ око сређивања докумената пре и после сахране ради регулисања права чланова породице после смрти војног осигураника,
 - Умањење укупних трошкова за висину рефундације
 - бесплатан долазак у стан породице преминулог ради договора.
- Све додатне информације могу се добити у месним и општинским организацијама УВПС, или директно на тел. 064/1660-423 и 011/3181-812.

ЗАКАЗИВАЊЕ ПОЧАСТИ ЗА САХРАНЕ

У београдском гарнизону заказивање почасте јединице ради одавања почаста преминулим старешинама може се обавити путем следећих телефона:
у радно време: 011/300-5200
у ванрадно време: 011/206-4569

ПЕНЗИОНЕРСКО ЋОШЕ



*Жена нам, најпре, изброји:
године, онда зубе и, на крају
– ребра.*

*До срца жене не стиже се из
више џушева, нећо са више
џуша...*

*Вољену жену ниједан
мушкарац није успео да
одбрани од себе.*

*Није ружан, али је рушан
храм чије су каријетинге
асинге.*

*Жена нас пољедом џија, а
лејошом шџија.*

*Ог Земљине шјеже јача је
само женина шјежа.*

С. Миловановић

TANJAdent

Стоматолошка ординација
„ТАЊА ДЕНТ“

Телефон: +381 63 214 800
Михаила Булгакова 50а, Београд
е-маил:
dr.tanjavukmirovic@yahoo.com

Пружа све врсте стоматолошких услуга војним пензионерима и члановима њихове породице, са 10% попушта.
Такође се нуди и могућност одложеног плаћања на више рата.

Др Тања Вукмировић
специјалиста опште стоматологије

Прегледе можете заказати на:
063/214-800 / 061/252-8686

Радно време од 12 до 20 х